

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
Кафедра економіки, аналітики, моделювання
та інформаційних технологій в бізнесі

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

(освітній рівень)

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 Економіка»

Освітня програма «Економіка підприємства»

на тему:

**Управління інноваційним розвитком
підприємств оптової та роздрібної торгівлі на прикладі
ТОВ «Західна пакувальна група» (Львівська обл., м. Дубляни)**

ДРЕП

Виконав студ. 2 курсу, гр. ЕПмз-22-1

Підпис, дата

А.В. Гурський

Ініціали, прізвище

Керівник

Підпис, дата

М.В. Диха

Ініціали, прізвище

Нормоконтролер

Підпис, дата

О.В. Пилипак

Ініціали, прізвище

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри ЕАМтаІТБ

д-р екон. наук, проф.

_____ 20__ р.

Підпис, дата

П.М. Григоруk

Ініціали, прізвище

Хмельницький, 2023

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі

Освітній рівень «магістр»

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
П.М. Григорук

_____ 2023 р.

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

_____ ГУРСЬКОМУ АНДРІЮ ВАСИЛЬОВИЧУ _____

1. Тема роботи: Управління інноваційним розвитком підприємств оптової та роздрібної торгівлі на прикладі ТОВ «Західна пакувальна група» (Львівська обл., м. Дубляни).

Керівник роботи: Диха Марія Василівна, д.е.н., проф.

Затверджено наказом по університету від _____ 2023 р. № _____

2. Строк подання студентом роботи на кафедру _____

3. Вихідні дані до роботи: звітність підприємства за останні три роки, підручники, періодичні видання, результати власних досліджень та спостережень.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Теоретичний розділ: розкрити теоретичні основи управління інноваційним розвитком підприємства.

Аналітичний розділ: проаналізувати результати діяльності ТОВ «Західна пакувальна група» (Львівська обл., м. Дубляни).

Проектно-рекомендаційний розділ: розробити рекомендації щодо забезпечення розвитку підприємства на інноваційній основі.

5. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень):

1. Ознаки розвитку суб'єктів господарської діяльності на інноваційних засадах. 2. Підходи до трактування категорії «інноваційний розвиток».

3. Система управління інноваційним розвитком на макро-, мезо, мікро рівнях.

4. Капітальні інвестиції підприємств, що здійснюють неспеціалізовану оптову торгівлю (46.90 згідно КВЕД–2010). 5. Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Західна пакувальна група».

6. Формування чистого прибутку ТОВ «Західна пакувальна група». 7. Заходи щодо забезпечення інноваційного розвитку ТОВ «Західна пакувальна група».

8. Обґрунтування рекомендованих заходів.

6. Консультанти розділів дипломної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів (розділів) дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
Вступ		
Теоретичний розділ		
Аналітичний розділ		
Проектно-рекомендаційний розділ		
Висновки		

Студент

_____ Гурський А.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ Диха М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ
до дипломної роботи

Студента: Гурського Андрія Васильовича

Керівник: Диха Марія Василівна, д.е.н., проф.

Тема роботи: Управління інноваційним розвитком підприємств оптової та роздрібною торгівлі на прикладі ТОВ «Західна пакувальна група» (Львівська обл., м. Дубляни)

Пояснювальна записка до роботи включає: 73 сторінки, 27 таблиць, 14 рисунків, список використаних джерел з 30 найменувань, 3 додатки.

Ключові слова: інновації, управління, інноваційний розвиток, методи, ефективність, ТОВ «Західна пакувальна група», результати діяльності.

Предметом дослідження є: теоретико-методичні основи та практичні рекомендації щодо управління розвитком підприємства на інноваційній основі.

Підприємство – об’єкт дослідження: ТОВ «Західна пакувальна група» та процеси щодо управління інноваційним розвитком.

Результати дослідження: узагальнено теоретико-методичні основи управління інноваційним розвитком підприємства; здійснено аналіз діяльності ТОВ «Західна пакувальна група»; здійснено прогноз фінансово-економічного стану ТОВ «Західна пакувальна група» за методикою Альтмана; обґрунтовано умови, заходи та засоби щодо здійснення інноваційного розвитку; запропоновано посилення техніко-технологічного рівня ТОВ «Західна пакувальна група», розраховано доцільність придбання обладнання.

Одержані результати можуть бути використані у практичній діяльності ТОВ «Західна пакувальна група».

Дата виконання дипломної роботи _____

Дата захисту дипломної роботи _____

Дипломник _____ / Гурський А.В. /

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ	8
1.1 Сутність та класифікація інновацій; їх значимість	8
1.2 Характеристика системи управління інноваційним розвитком	12
2 АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЗАХІДНА ПАКУВАЛЬНА ГРУПА»	23
2.1 Загальна характеристика та значимість функціонування підприємств торгівлі	23
2.2 Загальна характеристика ТОВ «Західна пакувальна група». Аналіз основних техніко-економічних показників його діяльності	30
2.3 Аналіз фінансового стану ТОВ «Західна пакувальна група»	44
3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТОВ «ЗАХІДНА ПАКУВАЛЬНА ГРУПА»	51
3.1 Прогнозування фінансово-економічних результатів діяльності ТОВ «Західна пакувальна група»	51
3.2 Обґрунтування умов та завдань системи управління інноваційним розвитком ТОВ «Західна пакувальна група»	53
3.3 Обґрунтування доцільності придбання порталльної машини термічної різки металу «PIERCE CONTROL AUTOMATION»	56
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Головною складовою прогресивних трансформацій на різних рівнях економіки і у різних сферах життєдіяльності, загальносвітовою тенденцією сучасності, головним джерелом економічного зростання є інновації. «Інновації», «інновативність» як дефініції застосовуються до нових технологій, продуктів, процесів, а також до характеристики методів та підходів організації бізнес-процесів, управління ними тощо.

Рівень інноваційності розвитку кожного суб'єкта господарської діяльності, галузі, що виражається у застосовуваних технологіях, техніці тощо визначає та характеризує конкурентоспроможність суб'єкта господарювання, галузі, а також економіки країни у цілому.

Посилюється значимість стратегічного управління інноваційним розвитком суб'єктів господарювання, адже гнучке реагування та здійснення своєчасних змін обумовлює можливості досягнення конкурентних переваг у довгостроковій перспективі, орієнтує діяльність суб'єктів господарювання на запити споживачів. Реалізація інноваційного типу розвитку суб'єктом господарювання обумовлює можливості застосування нових прогресивних технологій, здійснення політики ресурсозбереження, акцентує на впровадженні у діяльність високотехнологічних методик та практик функціонування на основі оперативних управлінських рішень. Тому тема щодо управління інноваційним розвитком підприємства є актуальною.

Метою магістерської роботи є дослідження теоретико-методичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо управління інноваційним розвитком ТОВ «Західна пакувальна група».

Для досягнення мети передбачено вирішення таких завдань:

- розкриття теоретико-методичних основ управління інноваційним розвитком підприємства; трактування сутності інновацій, інноваційної діяльності, інноваційного розвитку, їх значимості;

- аналіз результатів діяльності ТОВ «Західна пакувальна група»;
- розробка рекомендацій щодо забезпечення інноваційного розвитку ТОВ «Західна пакувальна група».

Предметом магістерської роботи є дослідження теоретико-методичних основ та практичних рекомендацій щодо управління інноваційним розвитком підприємства.

Об'єктом виступає ТОВ «Західна пакувальна група» та процеси щодо управління інноваційним розвитком.

Результатами дослідження є:

- узагальнено теоретико-методичні основи управління інноваційним розвитком підприємства;
- здійснено аналіз діяльності ТОВ «Західна пакувальна група»;
- здійснено прогноз фінансово-економічного стану ТОВ «Західна пакувальна група» за методикою Альтмана; обґрунтовано умови, заходи та засоби щодо здійснення інноваційного розвитку; запропоновано посилення техніко-технологічного рівня ТОВ «Західна пакувальна група», розраховано доцільність придбання обладнання.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел та додатків.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ

1.1 Сутність та класифікація інновацій; їх значимість

Для забезпечення розвитку різних систем, зміни їх характеристик, переходу від однієї якості до іншої, удосконалення складових системи необхідні інновації.

Інновації класифікують за різними ознаками. Зокрема, за типом змін розрізняють продуктові, процесні, маркетингові, організаційні інновації [9], характеристику яких представимо у таблиці 1.

Таблиця 1.1 – Класифікація інновацій за типом

Тип інновацій	Характеристика
Продуктові	Введення/впровадження у використання товарів/послуг, які є новими або істотно удосконаленими за їх властивостями або способами використання.
Процесні	Впровадження нового або значно поліпшеного способу виробництва або доставки продукту.
Організаційні	Впровадження нового організаційного методу в діловій практиці підприємства, в організації робочих місць або способів взаємодії із зовнішнім середовищем.
Маркетингові	Впровадження нового методу маркетингу, включаючи значні зміни в дизайні або упаковці продукту, його розміщенні, просуванні на ринок або зміни у цінній стратегії.

Джерело: складено на основі матеріалів [9].

Усі види інновацій тісно пов'язані між собою, адже здійснення одного виду інновацій потребує і стимулює створення інших інновацій. Наприклад, впровадження у виробництво нового товару/послуги висуває потребу здійснення організаційної інновації, адже таке впровадження потребує налагодження виробництва/діяльності, налагодження взаємодії із зовнішнім середовищем. Також виникає потреба просування товару/послуги,

позиціонування тощо, реалізації комплексу нових маркетингових підходів, тобто реалізуються маркетингові інновації.

Ще однією класифікаційною ознакою інновацій є ефективність інновацій.

Таблиця 1.2 – Класифікація інновацій за їх ефективністю

Інновації	Характеристика	Приклад
Радикальні (проривні, розривні, підривні, революційні)	Нові продукти або послуги, які руйнують існуючі ринки	Поява флешнакопичувачів по суті витіснила з ринку CD, DVD.
Трансформаційні (архітектурні, виробничі)	Використання нових технологій, які спричиняють відхід від традиційних систем виробництва та призводять до створення нових зв'язків, користувачів та ринків	Технології цифрового друку уможливають рентабельне тиражування навіть одного примірника продукції підприємствами поліграфічної галузі. Цифрові технології обумовили надходження замовлень підприємствам поліграфії від некорпоративних клієнтів. Завдяки технології цифрового друку видавці розробили і реалізують виробничу модель – «друк на вимогу» (Print on Demand).
Підтримуючі інновації (інновації покращення)	Заміна старих продуктів новішими, більш сучасними версіями	Виробництво оновлених/осучаснених версій телефонів та ін. товарів.
Поступові (регулярні, модифіковані)	Незначні зміни товарної пропозиції продукції, технологій і систем управління з метою їх удосконалення	Поступова автоматизація окремих напрямів операційної діяльності дозволила запропонувати комплексні автоматизовані системи управління виробництвом на підприємстві (робочими потоками).
Псевдоінновації	Не змінюється /не покращується якість продукції, не вдосконалюється технологічний процес тощо. Але з метою задоволення вимог покупців або з метою утриматися ще на ринку із продукцією, яка переходить у етап спаду здійснюються псевдоінновації	Оновлення дизайну пакування для імітації оновлення продукту.

Джерело: складено на основі матеріалів [9].

Інноваційна діяльність є основою прогресивного розвитку будь-якого підприємства, його інноваційних змін, адже вона спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень, передбачає впровадження розробок, ноу-хау, зумовлює запуск інноваційних проєктів, випуск на ринок нових товарів і послуг. Суб'єктами здійснення інноваційної діяльності є якраз підприємства та організації, тобто юридичні особи, а також можуть бути і фізичні особи. Здійснення інноваційної діяльності суб'єктами передбачає інвестування в об'єкти, тобто спрямування майнових та інтелектуальних цінностей в розробку та реалізацію інноваційних проєктів та програм шляхом вкладення власних або й запозичених коштів. Отже, об'єктами інноваційної діяльності є, як зазначено вище, інвестиційні проєкти та програми, а також інтелектуальні продукти та нові знання; виробничі процеси, машини, технології та обладнання; інфраструктура виробництва; організаційно-управлінські, техніко-технологічні рішення адміністративного, виробничого, комерційного та іншого характеру, що впливають на реалізацію бізнес-процесів, на покращення виробничо-господарської та соціальної сфери. Об'єктами інноваційної діяльності також є сировинні ресурси, способи та засоби їх видобування та переробки; бізнес-процеси з виробництва продукції та механізми формування споживчого ринку, система збуту продукції, післяпродажне та сервісне обслуговування.

Інноваційність розвитку суб'єктів господарської діяльності характеризується використанням прогресивної техніки та технологій, випуском високотехнологічної продукції, ефективними організаційними та управлінськими новаціями, що обумовлює й інноваційність галузей / секторів економіки та країни у цілому. Основні характеристики, які свідчать про розвиток суб'єктів господарювання на інноваційних засадах представлено на рисунку 1.1.

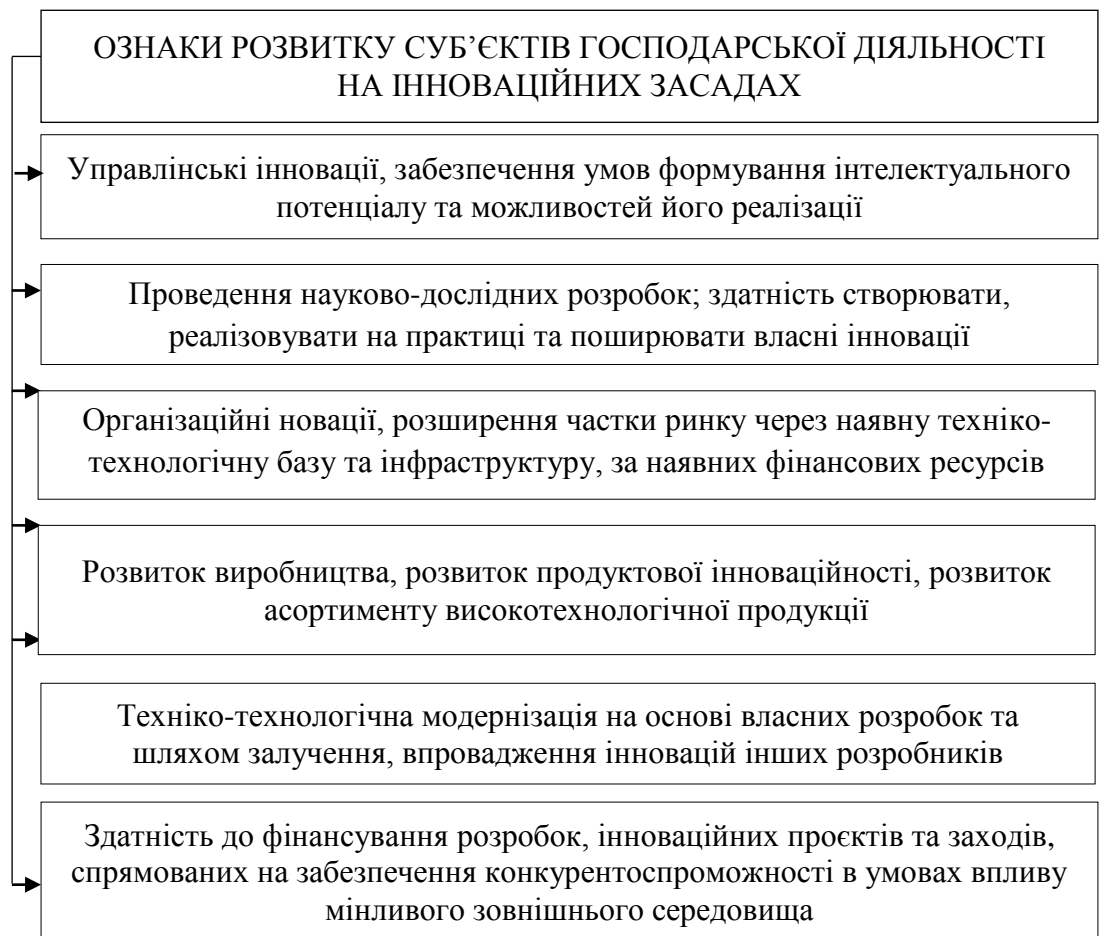


Рисунок 1.1 – Ознаки розвитку суб'єктів господарської діяльності на інноваційних засадах, складено на основі матеріалів [5]

У той же час, кроки/заходи щодо активізації інноваційної діяльності відбуваються в умовах впливу певних обмежень. Такі обмеження/перешкоди для інноваційного розвитку можуть бути стандартними (характерними для різних країн чи суб'єктів господарювання), специфічними (наприклад, обмеження або додаткові складнощі, пов'язані з кліматом у країні тощо) або й локальними. Ці обмеження/перешкоди необхідно сприймати як умови, враховувати їх у процесі розробки інновацій/інноваційних рішень та реалізації інноваційної діяльності. Обмеженнями/перешкодами для інноваційної діяльності є, звичайно ж, ресурси (природно-матеріальні, кадрові, недостатність інвестиційних ресурсів, обмеженість власних фінансових ресурсів та висока вартість кредитів та/або складність їх отримання);

недостатній рівень розвитку фінансових інституцій; гальмує/стримує впровадження інновацій недостатньо врегульована нормативно-правова база щодо інвестиційно-інноваційної діяльності, консервативна політика стратегічних інвесторів, високі ризики впровадження інновацій. Гальмують інвестиційно-інноваційну активність суб'єктів бізнесу комерційні ризики, невпевненість у запитах споживачів та недостатній рівень їх платоспроможного попиту.

Для активізації інноваційної діяльності суб'єктам бізнесу необхідно досліджувати потреби ринку та прогнозувати тенденції його розвитку, володіти інтелектуально-кадровим потенціалом для продукування креативних та інноваційних ідей / проєктів. Суб'єктам господарювання необхідно максимально повно володіти інформацією, знаннями у сфері інновацій та високих технологій у галузі своєї діяльності; доцільно мати налагоджене співробітництво з партнерами з інших країн, із суб'єктами суміжних високотехнологічних секторів економіки. Також важливим є покращення рівня розвитку організаційної, технологічної тощо інфраструктури для інноваційної активізації, покращення у взаємодії між бізнесом, владою, наукою та освітою у системі забезпечення інноваційного розвитку на різних рівнях.

1.2 Характеристика системи управління інноваційним розвитком

В умовах високої конкуренції інноваційний розвиток для підприємств стає просто необхідним для подальшого функціонування. Розвиток обумовлюється інноваціями та інвестиціями, а з іншого боку інновації неможливі без здійснення інвестиційної діяльності.

Дослідники по різному трактують сутність дефініції «інноваційний розвиток». Деякі визначення представимо у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Трактування змісту дефініції «інноваційний розвиток»

Автор	Трактування суті «інноваційний розвиток»
А. Аскарова	Зростання інноваційного потенціалу за умови зменшення обмеженості ресурсної бази інноваційної діяльності.
Д. Карлюк	Складний процес (прикладного характеру) створення та впровадження інновацій з метою якісних змін об'єкта управління й отримання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного чи іншого виду ефекту, який пов'язаний з необхідною умовою виживання і розвитку підприємств у довгостроковій перспективі.
В. Ситник	Залежність від багатьох чинників (у довгостроковій перспективі): системи менеджменту в сфері трансферу результатів науково-дослідних праць підприємствам, створення повноцінного ринку науково-технічної продукції та його відповідної інфраструктури.
Л. Федулова	Зростання показників соціально-економічної системи завдяки реалізації інноваційних проєктів.
А. Dirlewanger	Формальний план або розумовий процес для освоєння нового проєкту від стадії ідеї до виходу на ринок і за його межі.

Джерело: складено на основі матеріалів [23].

Інноваційний характер розвитку суб'єктів господарської діяльності характеризується використанням прогресивної техніки та технологій, випуском високотехнологічної продукції, започаткуванням затребуваних послуг та робіт, ефективними управлінськими, організаційними та маркетинговими новаціями.

Еволюція системи управління інноваціями, концепцій інноваційного розвитку, державної політики стимулювання інновацій представлено на рисунку 1.2.

Інноваційний розвиток пройшов через певні етапи державної політики щодо сприяння / підтримки розвитку інновації, завдяки розвитку інтелектуального капіталу та реалізації / впровадженню напрацьованих дослідників, здійснювався завдяки трансформаційним перетворенням в економіці з одного боку, а з іншого, – обумовлював ці трансформаційні перетворення.

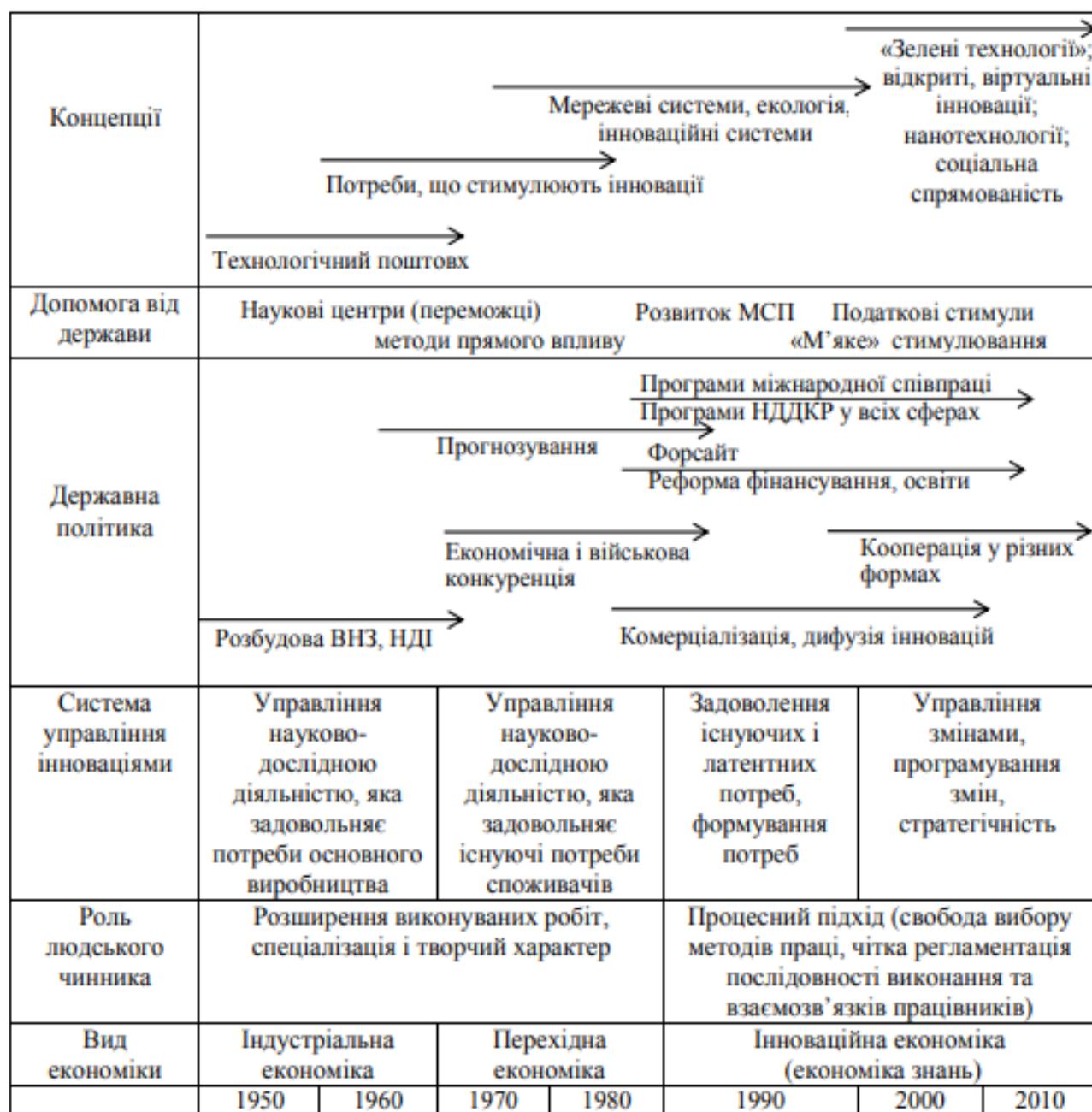


Рисунок 1.2 – Еволюція системи інноваційного розвитку, [23]

Послідовно зменшується монотонність роботи, автоматизація та штучний інтелект витісняє певні види робіт, проте, зростає потреба у творчих та креативних здатностях працівників, результатах їх інноваційних пропозицій, розробок.

Значення людського чинника у ході еволюції концепцій управління інноваційним розвитком невідносно зростає. Крок за кроком зменшується

монотонність роботи, зростає елемент творчості та змістовність ролі працівника у результатах діяльності компаній загалом, розширюється сприйняття змісту завдань. Також змінилися підходи у системі організації та управління інноваційним розвитком. 30-50 років назад інноваційні розробки здебільшого генерувалися працівниками науково-дослідних інститутів, лабораторій. На сьогодні підприємства організовують свою діяльність таким чином, щоб усі його працівники у різній мірі та у різних формах змогли долучитися або сприяли інноваційному розвитку. Необхідно відзначити також зміни в мотивації до інноваційного розвитку, які полягають в зміщенні акцентів від задоволення потреб суб'єкта господарської діяльності (налагодження виробництва товарів та послуг, вдосконалення цих процесів без заглиблення у те, чи можна певні споживацькі потреби задовольнити в інший спосіб) до вивчення ринку, задоволення потреб споживачів, пропозиція нових товарів та послуг, яких не було раніше на ринку, але які на якісно новому рівні здатні виконувати певні функції.

У формуванні стратегій розвитку як суб'єкти господарювання, так і країни (при розробці галузевих, регіональних стратегій розвитку) повинні закладати інноваційність як ключову ознаку пріоритетності щодо реалізації проєктів, програм тощо.

У результаті теоретико-методологічних напрацювань дослідників можна виділити низку підходів до визначення категорії «інноваційний розвиток», які представлено у таблиці 1.4.

Система управління інноваційним розвитком включає взаємопов'язані елементи, які функціонують та взаємодіють з метою активізації інноваційної діяльності, впливає через виконання функцій, через реалізацію організаційно-управлінських заходів різними методами та інструментами на впровадження інновації, на забезпечення інноваційного розвитку.

Таблиця 1.4 – Підходи до розуміння категорії «інноваційний розвиток»

Підхід	Зміст	Особливості, що характеризують підхід
Процесний	Інноваційний розвиток розглядається як процес, що протікає у глобальному вимірі	Має місце в усіх сферах суспільної діяльності; розгортається в рамках національних інноваційних систем.
Факторний	Інноваційний розвиток, економічне зростання та забезпечення конкурентоспроможності визначають чинники внутрішнього середовища та вплив чинників зовнішнього середовища	Рушійною силою інноваційного розвитку є ресурси, наприклад, природні ресурси, інвестиції, творчий потенціал людини тощо.
Утилітарний	Інноваційний розвиток пов'язують із здатністю досягнення суспільного прогресу, а також цілей розвитку соціального об'єкта	Дослідники акцентують увагу насамперед на прикладному аспекті інноваційного розвитку.
Процесно-утилітарний	Інноваційний розвиток як процес досягнення поставлених завдань у різних площинах	Результатом здійснення процесів за процесно-утилітарного підходу може бути, наприклад, покращення інвестиційно-інноваційного клімату, посилення ринкових позицій підприємства, підвищення ефективності бізнесу, прогресивний рух у просторі та часі до заданої мети, досягнення соціального, екологічного ефекту
Об'єктно-утилітарний	Інноваційний розвиток з акцентом на його об'єкті, які постають як революційні та поліпшуючі інновації	Утилітарна сторона інноваційного розвитку виражається у здатності гарантувати суттєвий економічний ефект, значні прогресивні новації у життєдіяльності людини, природи, суспільства тощо.
Об'єктно-творчий	Інноваційний розвиток характеризується спрямуванням творчого потенціалу персоналу на об'єкт	Творчий потенціал персоналу є ключовим джерелом інноваційного розвитку; в якості об'єкта інноваційного розвитку розглядається інновація.
Революційно-творчий	Інноваційний розвиток характеризується радикальними змінами, які відбуваються у революційній формі	У системах, у яких будуть запроваджуватися новації та нововведення здійснюється руйнування старого порядку ведення діяльності, застарілих організаційно-управлінських підходів, демонтаж застарілої технології тощо.

Джерело: складено на основі матеріалів [23].

Систему управління інноваційним розвитком доцільно розглядати на макрорівні, мезорівні та на рівні суб'єктів господарської діяльності (макрорівні).

Таблиця 1.5 – Система управління інноваційним розвитком на макро-, мезо, мікро рівнях

Рівень	Результати управлінських дій
Макрорівень	Інноваційний розвиток на макроекономічному рівні (країна) обумовлює посилення ролі країни в глобальній економіці, підвищення конкурентоспроможності країни, забезпечення національної безпеки, підвищення добробуту громадян.
Мезорівень	Інноваційний розвиток на мезорівні (на рівні галузей, окремих регіонів/територій) обумовлює підвищення конкурентоспроможності галузей/сфер економіки, зміцнення позицій регіону в рамках країни, обумовлює посилення інноваційності розвитку країни в цілому.
Мікрорівень	Інноваційний розвиток на рівні суб'єктів господарської діяльності обумовлює їх конкурентоспроможність відносно суб'єктів бізнесу, які випускають аналогічну продукції з використанням традиційних методів та технологій. Інноваційність розвитку підприємств, випуск високотехнологічної продукції обумовлює інноваційність розвитку відповідних галузей, регіонів, країни.

Джерело: складено на основі матеріалів [23].

Важливою складовою інноваційної економіки є розвиток інноваційної інфраструктури, яка зумовлює випереджувальні темпи розвитку економіки держави, зростання добробуту її жителів. У цьому контексті, як свідчить зарубіжний досвід, інноваційне підприємництво (технопарки, кластери тощо) постає ефективним механізмом регіонального розвитку, дає змогу вирішувати завдання щодо підвищення конкурентоспроможності країни, регіонів, галузей і підприємств зокрема. Інноваційне підприємництво обумовлює розвиток нових високотехнологічних сфер діяльності, залучення інвестицій, створення спільних підприємств у регіонах. Комплекс питань щодо важливості активізації інноваційного розвитку детальніше описано у публікаціях [3; 4; 6].

В контексті дослідження рівня інноваційного розвитку зазначимо, що інноваційність оцінюється та відображається у звітах міжнародних інституцій та організацій. Серед міжнародних рейтингів інноваційного розвитку: розрахунки Global Innovation Index [27], який щорічно публікується Всесвітньою організацією інтелектуальної власності у співпраці з Корнельським університетом та міжнародною школою бізнесу INSEAD. У 2022 р., згідно оприлюдненого звіту Global Innovation Index, 12 років поспіль Швейцарія лідирує за рівнем інновацій. Україна впродовж останніх років опускалася на нижчі позиції у рейтингу Глобального індексу інновацій (у 2021 р. посідала 49-е місце серед 132 країн, які досліджувалися, а в 2022 р. Україна у рейтингу Глобального індексу інновацій погіршила свої позиції ще на 8 пунктів та перемістилася на 57-у позицію).

У публікації детально [7] проаналізовано рівень інноваційності розвитку України. Оскільки інноваційність різних рівнів взаємообумовлюють інноваційність кожного із рівнів інноваційного розвитку, то нижче представимо рейтинги України у розрізі окремих показників.

У таблиці 1.6 представлено рейтинги України за 2020-2022 рр. у розрізі груп показників Глобального індексу інновацій.

Таблиця 1.6 – Рейтинг України за показниками Глобального індексу інновацій у 2020-2022 рр.

Блоки показників	Рейтинг України по роках		
	2020	2021	2022
Інфраструктура	94	94	82
Інституції	53	91	97
Складність ринку	99	88	102
Складність ведення бізнесу	54	63	48
Людський капітал і досягнення	39	44	49
Креативні результати	44	48	63
Знання і технологічні результати	25	33	36
Глобальний індекс інновацій	45	49	57

Джерело: складено за даними [27].

Людський капітал є головним джерелом інноваційного розвитку. Важливість інтелектуального капіталу у системі інноваційного розвитку є ключовою, що описано у публікації [6]. У системі оцінювання людського капіталу контексті інформативним є The Global Talent Competitiveness Index. У щорічних звітах Глобального індексу конкурентоспроможності талантів представлено інформацію як щодо країн, так і міст. У звіті 2022 р. представлено інформацію щодо 133 країн та 175 міст із 79 економік у всьому світі з усіма групами доходу. Лідерами впродовж останніх років були країни: Швейцарія, Сінгапур, США. Україна у рейтингу у 2022 р. посіла 66 місце.

Заслуговує на увагу аналіз інноваційності України у розрізі окремих критеріїв, зокрема, таблиця 1.7 ілюструє рейтинги України за складовими критерію «Глобальні знання».

Таблиця 1.7 – Рейтинги України за складовими критерію «Глобальні знання» Глобальним індексом конкурентоспроможності талантів

Складові критерію «Глобальні знання»	Рейтинг показника по роках		
	2020	2021	2022
Робоча сила з вищою освітою	3	5	5
Дослідники	50	50	53
Інноваційний результат	35	36	36
Експорт з високою доданою вартістю	72	75	74
Питома вага нового бізнесу	60	61	65
Статті у наукових виданнях	62	59	59

Джерело: складено за даними [28; 29; 30].

Заслуговує на увагу такий індикатор рівня інноваційності розвитку країн як Зведений Інноваційний Індекс. Він розраховується на основі

показників науково-технічної та інноваційної діяльності. Зведений Інноваційний Індекс публікується як рейтинг Європейського інноваційного табло, який синтезує категорії індикаторів: рамкові умови, інвестиції, інноваційна активність, вплив та 12 інноваційних вимірів за 32 показниками. Ранжування результатів здійснюється залежно від оцінок:

- оцінка вище 125 % від середнього показника по ЄС – відповідає статусу країн «інноваційні лідери»;
- оцінка між 100-125 % – відповідає статусу країн «активні інноватори»;
- оцінка між 70-100 % – відповідає статусу країн «помірні інноватори»;
- оцінка нижче 70 % від середнього показника по ЄС – відповідає статусу країн «повільні інноватори».

Градацію країн згідно Зведеного Інноваційного Індексу за описаною шкалою відображено на рисунку 1.3.

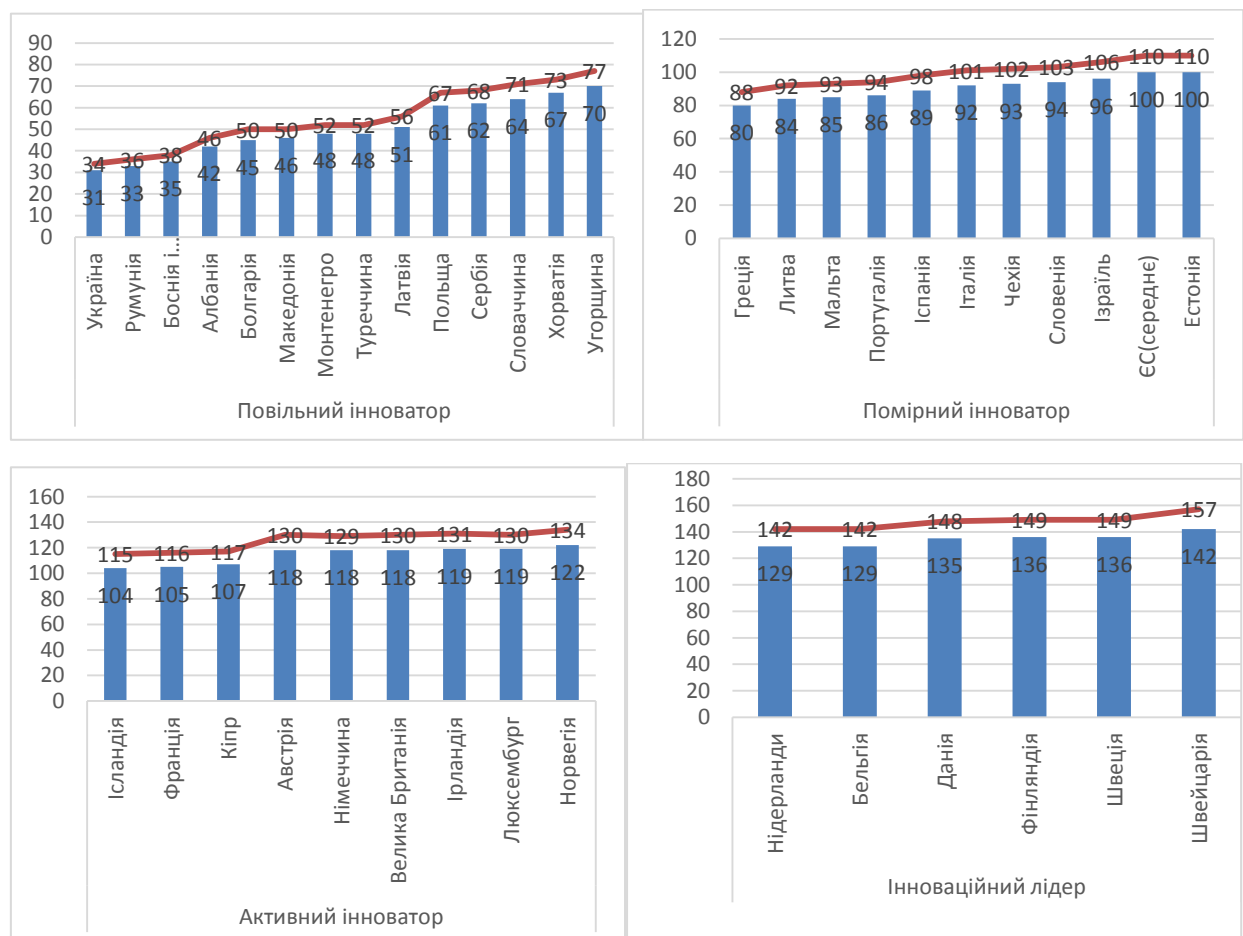


Рисунок 1.3 – Зведений інноваційний індекс за 2022 р. відносно середнього по ЄС у 2015 р., побудовано за даними [24].

Україна, як бачимо, за Зведеним Інноваційним Індексом входить у групу країн зі статусом «повільного інноватора».

Результати України в розрізі інноваційних вимірів згідно звіту у 2022 р. відображено в таблиці 1.8. Зазначаємо, що у 2022 р. немає жодних результатів за інноваційними вимірами «Цифровізація» та «Іноватори».

Таблиця 1.8 – Україна у розрізі інноваційних вимірів індикаторів ЄІТ у 2022 р.

Групи індикаторів	Інноваційні виміри	Оцінка за показником
Рамкові умови	Людські ресурси	36,0
	Привабливі дослідницькі системи	14,8
	Цифровізація	-
Інвестиції	Фінанси і підтримка	33,2
	Інвестиції фірм	31,2
	Використання інформаційних технологій	31,3
Іноваційна активність	Іноватори	-
	Зв'язки	21,1
	Інтелектуальні активи	20,8
Вплив	Вплив на зайнятість	70,1
	Вплив на продаж	32,3
	Екологічна стійкість	75,9
Зведений інноваційний індекс		31,0

Джерело: складено за даними [24].

Результати оцінювання інноваційності рівня розвитку України за індикаторами, які характеризують інноваційну та науково-технічну сфери України свідчать про необхідність посилення уваги до розроблення і втілення дієвої науково-технічної та інноваційної політики, здійснення дієвих кроків у напрямку реалізації необхідних структурних змін в економіці та науці, техніко-технологічній модернізації виробництва та стимулюванні бізнесу до інновацій.

Наведені показники оцінювання інноваційності рівня розвитку країн у розрізі індикаторів сигналізують, що на державному рівні необхідно реалізувати утвердження інноваційного вектору розвитку соціально-економічних систем на засадах системної взаємодії влади, науки і бізнесу, співпраці науки та підприємництва, що детальніше у описано публікації [3], необхідно стимулювати розвиток інтелектуального капіталу та високотехнологічний бізнес, важливість яких описано у публікаціях [4; 6]. Необхідні структурні зміни та трансформація науково-технологічної сфери з метою реалізації наявного інтелектуальний потенціалу України та активізації інноваційного розвитку.

2 АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЗАХІДНА ПАКУВАЛЬНА ГРУПА»

2.1 Загальна характеристика та значимість функціонування підприємств торгівлі

Рушійною силою розвитку національної економіки традиційно прийнято вважати виробництво. Проте, важливе значення має внесок кожної сфери економічної діяльності у розвиток національної економіки. Визнаючи значимість галузей діяльності, відзначаємо роль торгівлі, завдяки якій дотримується баланс між виробництвом товарів/робіт/послуг та їх споживанням, формується значна частка валової доданої вартості в Україні; у торгівлі забезпечується робочими місцями значна частка економічно активного населення.

У контексті забезпечення інноваційного розвитку важливе значення мають інвестиції, які доцільно проаналізувати в частині їх здійснення за видами економічної діяльності, а також за напрямом спрямування капітальних інвестицій. У таблиці 2.1 представлено інформацію про весь обсяг капітальних інвестицій, здійснених підприємствами різних видів економічної діяльності у 2012-2022 рр..

Дані, наведені у таблиці 2.1 свідчать, що обсяги капітальних інвестицій у цілому скоротилися у 2014 р., що було обумовлено анексією частини території України та початком бойових дій на сході України. З 2015 р. до 2019 р. попри складнощі ведення діяльності, відбувалося зростання обсягів капітальних інвестицій. У 2020 р. COVID-19 обумовив «просідання» обсягів вкладення капітальних інвестицій усіма підприємствами, проте, суб'єкти господарської діяльності відносно швидко адаптувалися до змін того часу і в 2021 р. суттєво наростили обсяги капітальних інвестицій. Повномасштабне вторгнення росії на територію України у 2022 р. стало чинником чергового скорочення капітальних інвестицій відносно їх рівня у 2021 р. Тобто, можемо

констатувати яскраво виражений вплив чинників зовнішнього середовища на обсяги здійснення капітальних інвестицій суб'єктами господарської діяльності.

Таблиця 2.1 – Капітальні інвестиції підприємств за усіма видами економічної діяльності у 2012-2022 рр. в Україні

Рік	Капітальні інвестиції; усього	Капітальні інвестиції у матеріальні активи	Капітальні інвестиції у нематеріальні активи
2012	235684789	227389779	8295010
2013	222671032	212208077	10462955
2014	183954497	176712637	7241860
2015	218801758	200590448	18211310
2016	288142597	276466591	11676006
2017	366116303	349938361	16177942
2018	480314142	444177199	36136943
2019	533728974	510940069	22788905
2020	409065379	384496521	24568858
2021	545219654	514549613	30670041
2022	344303239	323872930	20430309

Дані наведено без урахування результатів діяльності бюджетних установ, за 2014-2021 рр. без тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях;

Дані за 2022 р. наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.

Інформація за 2021-2022 рр. сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів та проведених дооцінок показників.

Джерело: складено за даними [11].

У таблиці 2.2 представимо дані про обсяги капітальних інвестицій підприємств групи G.

Дані Державної служби статистики, наведені у таблиці 2.2, свідчать, що обсяги капітальних інвестицій підприємств групи G згідно КВЕД–2010 «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і

мотоциклів» демонструють таку ж динаміку щодо зростання та скорочення обсягів суб'єктами даного виду діяльності, як і тенденції обсягів капітальних інвестицій усіх видів діяльності, що описано вище. Тобто, можемо констатувати, що вплив чинників зовнішнього середовища на обсяги здійснення капітальних інвестицій підприємствами групи G згідно КВЕД–2010 був таким, як і на суб'єкти господарської діяльності усієї сукупності підприємств.

Таблиця 2.2 – Капітальні інвестиції підприємств групи G згідно КВЕД–2010 «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів»

Рік	Капітальні інвестиції усього, тис грн	Капітальні інвестиції у матеріальні активи, тис грн	Капітальні інвестиції у нематеріальні активи, тис грн
2012	20157632	19448570	709062
2013	21211733	19963532	1248201
2014	20172706	18946601	1226105
2015	19704345	18553238	1151107
2016	27722810	26265402	1457408
2017	32546006	31327360	1218646
2018	48367806	39085495	9282311
2019	54669652	52286451	2383201
2020	40384538	37570396	2814142
2021	58396171	54436077	3960094
2022	36362911	33693113	2669798

Дані наведено без урахування результатів діяльності бюджетних установ, за 2014–2021 рр. без тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях;

Дані за 2022 р. наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.

Інформація за 2021–2022 рр. сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів та проведених дооцінок показників.

Джерело: складено за даними [11].

Оскільки видом економічної діяльності досліджуваного підприємства (ТОВ «Західна пакувальна група») згідно КВЕД–2010 є «неспеціалізована оптова торгівля», то у таблиці 2.3 представимо дані щодо капітальних інвестицій підприємствами саме цього виду діяльності.

Таблиця 2.3 – Капітальні інвестиції підприємств, що здійснюють неспеціалізовану оптову торгівлю (46.90 згідно КВЕД–2010)

Рік	Капітальні інвестиції усього, тис грн	Капітальні інвестиції у матеріальні активи, тис грн	Капітальні інвестиції у нематеріальні активи, тис грн
2012	2961966	2748894	213072
2013	2834750	2460597	374153
2014	1839140	1495059	344081
2015	1757953	1516096	241857
2016	2791465	2610291	181174
2017	3894560	3617193	277367
2018	4087272	3694531	392741
2019	3216867	2712938	503929
2020	2452095	1773994	678101
2021	3934195	3240426	693769
2022	3684829	3281968	402861

Дані наведено без урахування результатів діяльності бюджетних установ, за 2014-2021 рр. без тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях;

Дані за 2022 р. наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.

Інформація за 2021-2022 рр. сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів та проведених дооцінок показників.

Джерело: складено за даними [11].

Бачимо, що згідно даних, наведених у таблиці 2.3, динаміка обсягів капітальних інвестицій підприємств неспеціалізованої оптової торгівлі така ж, як і підприємств усієї групи підприємств G згідно КВЕД–2010 «Оптова та

роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів». Тобто, політичні потрясіння 2013-2014 рр. та анексія частини територій України у 2014 р. обумовила скорочення обсягів капітальних інвестицій підприємствами неспеціалізованої торгівлі у 2014-2015 рр.; COVID-19 спричинив регрес позитивної динаміки щодо збільшення обсягів вкладених капітальних інвестицій підприємствами неспеціалізованої торгівлі у 2022 р.; повномасштабне вторгнення росії на територію України – регрес загальної суми капітальних інвестицій у 2022 р. Проте, як бачимо з даних таблиці 2.3, у розрізі інвестицій у матеріальні активи та нематеріальні активи у 2022 р. капітальні інвестиції у матеріальні активи попри воєнний стан навіть дещо зросли. Вважаємо, що логічним поясненням цьому можуть бути у т.ч. інвестиції у відбудову зруйнованих ракетними атаками будівель відповідних суб'єктів господарської діяльності.

Зазначимо, що капітальні інвестиції у матеріальні активи, які здійснювалися підприємствами неспеціалізованої торгівлі були у землю, у існуючі будівлі та споруди, у будівництво та перебудову будівель, у машини та обладнання (таблиця 2.4), а в таблиці 2.5 відобразимо дані щодо обсягів капітальних інвестицій у нематеріальні активи.

У структурі капітальних інвестицій у матеріальні активи підприємств, що здійснюють неспеціалізовану оптову торгівлю, найбільші обсяги капітальних інвестицій впродовж останніх років було здійснено у машини та обладнання. У 2022 р. частка капітальних інвестицій у машини та обладнання становила 76,56 %; у будівництво та перебудову будівель – 15,34 %; решта 8,1 % капітальних інвестицій у матеріальні активи – це були інвестиції у землю та в існуючі будівлі та споруди.

У структурі капітальних інвестицій у нематеріальні активи підприємств, що здійснюють неспеціалізовану оптову торгівлю, обсяги капітальних інвестицій впродовж 2012-2022 рр. у придбання програмного забезпечення суттєво переважали обсяги капітальних інвестицій у концесії, патенти, ліцензії, торговельні марки і аналогічні права. У 2022 р. частка капітальних

інвестицій у придбання програмного забезпечення становила 74,07 %; решта 25,93 % капітальних інвестицій у нематеріальні активи – це були інвестиції підприємств неспеціалізованої оптової торгівлі у концесії, патенти, ліцензії, торговельні марки і аналогічні права.

Таблиця 2.4 – Капітальні інвестиції підприємств, що здійснюють неспеціалізовану оптову торгівлю (46.90 згідно КВЕД–2010), у розрізі матеріальних активів

Рік	Капітальні інвестиції у матеріальні активи	З них			
		у землю	в існуючі будівлі та споруди	у будівництво та перебудову будівель	у машини та обладнання
2012	2748894	127314	500499	1155082	926906
2013	2460597	11383	98244	600623	1682854
2014	1495059	5740	61882	767073	621914
2015	1516096	16143	118751	481866	841149
2016	2610291	52684	98003	850734	1425628
2017	3617193	86173	107019	1264249	2024084
2018	3694531	15014	277306	827933	2387035
2019	2712938	9063	282936	414452	1678795
2020	1773994	23492	35771	352123	1177020
2021	3240426	10720	57934	655532	2305566
2022	3281968	9449	67047	503394	2512787

Дані наведено без урахування результатів діяльності бюджетних установ, за 2014-2021 рр. без тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях;

Дані за 2022 р. наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.

Інформація за 2021-2022 рр. сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів та проведених дооцінок показників.

Джерело: складено за даними [11].

Таблиця 2.5 – Капітальні інвестиції підприємств, що здійснюють неспеціалізовану оптову торгівлю (46.90 згідно КВЕД–2010), у розрізі нематеріальних активів

Рік	Капітальні інвестиції у нематеріальні активи	З них	
		у концесії, патенти, ліцензії, торговельні марки і аналогічні права	у придбання програмного забезпечення
2012	213072	62546	137586
2013	374153	41879	324422
2014	344081	47102	283531
2015	241857	62727	148745
2016	181174	71656	52760
2017	277367	67091	127973
2018	392741	58355	149281
2019	503929	44527	330339
2020	678101	60075	161167
2021	693769	11763	111210
2022	402861	4580	298406

Дані наведено без урахування результатів діяльності бюджетних установ, за 2014-2021 рр. без тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях;

Дані за 2022 р. наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.

Інформація за 2021-2022 рр. сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів та проведених дооцінок показників.

Джерело: складено за даними [11].

Для реалізації інноваційних проєктів на основі нарощення обсягів вкладення інвестицій, реалізації інтелектуального потенціалу, реалізації організаційно-управлінських та маркетингових новацій підприємствами неспеціалізованої торгівлі найважливішим є якнайшвидше виведення

російських військ з території України, встановлення миру як основи встановлення в Україні стабільного середовища для ведення бізнесу.

2.2 Загальна характеристика ТОВ «Західна пакувальна група». Аналіз основних техніко-економічних показників його діяльності

ТОВ «Західна пакувальна група» засновано 01.12.2011 р.; зареєстровано за адресою: Україна, 80381, Львівська область, м. Дубляни, вул. Шевченка, буд. 23, кв. 52. Статутний капітал підприємства складає 2 000 000 грн. Код ЄДРПОУ 36762939.

Основним видом діяльності ТОВ «Західна пакувальна група» є 46.90 «Неспеціалізована оптова торгівля», тобто, оптова торгівля різним асортиментом товарів без будь-якої конкретної спеціалізації, а також інші види роздрібною торгівлі в неспеціалізованих магазинах; надання інших інформаційних послуг; купівля та продаж власного нерухомого майна; надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна. Керівником, кінцевим бенефіціарним власником та засновником є Швидка О.П.

Одним з основних напрямків діяльності ТОВ «Західна пакувальна група» є забезпечення промислових підприємств України пакувальними матеріалами. ТОВ «Західна пакувальна група» складає гідну конкуренцію іншим постачальникам пакувальних матеріалів, адже пропонує своїм підприємствам – споживачам конкурентоспроможну продукцію. Також ТОВ «Західна пакувальна група» зарекомендувало себе як надійний постачальник та стабільний партнер по бізнесу, з яким працюють великі та малі промислові підприємства, а також і іноземні компанії. Одним з головних завдань ТОВ «Західна пакувальна група» є задоволення клієнтів у якості, ціні та сервісі.

Попри те, що підприємство не велике за чисельністю працівників, керівником ТОВ «Західна пакувальна група» здійснюються усі управлінські функції задля забезпечення ефективної роботи.

Управлінські функції, які здійснюються у рамках ТОВ «Західна пакувальна група» вписуються у рамки класичних функцій управління.

Функція планування, яка реалізується керівником ТОВ «Західна пакувальна група» є надзвичайно важливою, оскільки обумовлює кінцеві фінансово-економічні, інвестиційно-інноваційні, виробничо-збутові результати діяльності. ТОВ «Західна пакувальна група» не має спеціалізованого відділу планового відділу. Розробку планів та програм, стратегій розвитку, обґрунтування цілей та завдань, вибір основних способів, методів та технологій їх досягнення здійснює керівник ТОВ «Західна пакувальна група». Останній також здійснює розробку тактичних та поточних планів, здійснює аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування ТОВ «Західна пакувальна група», визначає потребу в ресурсах для виконання передбачених завдань та планів. Серед методів планування, які використовує ТОВ «Західна пакувальна група», є факторний метод (здійснюється на основі розрахунків впливу найважливіших чинників, що обумовлюють зміни планових показників); метод економіко-математичного моделювання (розробляється кілька варіантів плану, в якому показники окремих найбільш важливих розділів мають бути оптимізовані); метод інтерполяції (ТОВ «Західна пакувальна група» встановлює мету і на її основі визначає планові показники, у т.ч. проміжні).

Функція організації роботи ТОВ «Західна пакувальна група» включає як визначення організаційної структури управління ТОВ «Західна пакувальна група», яка є лінійною, так і організацію роботи працівників підприємства детально за виконуваними функціями. На підприємстві працює лише 6 осіб, які виконують увесь спектр завдань і функцій для реалізації поставлених завдань.

Функція мотивації працівників ТОВ «Західна пакувальна група» полягає у спонуканні працівників підприємства до праці. У процесі мотивування керівник ТОВ «Західна пакувальна група» використовує як матеріальні, так і нематеріальні стимули. Грошова винагорода надається у вигляді заробітної плати, премії, надбавки чи доплати. У ТОВ «Західна пакувальна група» впроваджена ефективна система мотивування працівників до праці, саморозвитку та вдосконалення. У ТОВ «Західна пакувальна група» сформувався дружній колектив зі своїми традиціями і звичаями, які полягають у спільній реалізації заходів.

Функція контролю у ТОВ «Західна пакувальна група» реалізовується з метою оцінювання рівня виконаних завдань і досягнення цілей, виявлення відхилень і недоліки з метою їх усунення та унеможливлення помилок у майбутньому. У ТОВ «Західна пакувальна група» функцію контролю також виконує безпосередньо керівник.

Функція регулювання діяльності ТОВ «Західна пакувальна група» також є важливою, оскільки вона спрямована на усунення недоліків та відхилень, які що були виявлені у процесі контролю. Якщо виявлені недоліки у процесі планування, то переглядаються стратегічні та тактичні плани.

Якщо недоліки пов'язані із системою матеріального або морального стимулювання працівників ТОВ «Західна пакувальна група», то вносяться корективи і вдосконалюється система, наприклад, преміювання тощо.

Для проведення аналізу стану та тенденцій діяльності ТОВ «Західна пакувальна група» представимо основні техніко-економічні показники його функціонування та розрахунки відхилень, динаміки до попереднього року по показниках у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Західна пакувальна група»

Показники	Значення показника по роках			Відхилення, (+,-)		Динаміка, %	
	2020 р	2021 р	2022 р.	2021- 2020	2022- 2021	2021/ 2020	2022/ 2021
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис грн	14099	30030,4	25593,6	15931,40	-4436,8	213,00	85,23
2. Середньо-облікова чисельність працюючих, осіб	7	6	6	-1	-	85,71	100,00
3. Виробіток на одного працюючого, тис грн / особу	2014,14	5005,07	4265,60	2990,93	-739,47	248,50	85,23
4. Фонд оплати праці, тис грн	1008,30	1009,20	1009,80	0,9	0,6	100,09	100,06
5. Середньомісячна заробітна плата одного працюючого, грн	12003,57	14016,67	14025,0	1213,10	8,33	116,77	100,06
6. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис грн	11484,5	25501,4	20492,5	14016,9	-5008,9	222,05	80,36
7. Прибуток від реалізації продукції, тис грн	2614,5	4529,0	5101,1	1914,5	572,1	173,23	112,63
8. Витрати на одну грн реалізованої продукції, грн	0,81	0,85	0,80	0,04	-0,05	104,25	94,29
9. Рентабельність,%							
- доходу, %	18,54	15,08	19,93	-3,46	4,85	X	X
- витрат, %	22,77	17,76	24,89	-5,01	7,13	X	X
10. Середньорічна вартість основних засобів, тис грн	6887,1	8026,65	8037,3	1139,55	10,65	116,55	100,13
11. Фондовіддача, грн	2,05	3,74	3,18	1,69	-0,56	182,44	85,03

Аналізуючи основні показники діяльності ТОВ «Західна пакувальна група» за останні три роки бачимо, що чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» у 2021 р. порівняно з 2020 р. зріс на 15931,40 тис грн. (тобто більше ніж у два рази). У 2022 р. чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» скоротився на 4436,8 тис грн (тобто, на 14,77 %) відносно отриманого доходу у 2021 р.

Затрати на виробництво та реалізацію продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» показують таку ж динаміку змін як і чистий дохід від реалізації. У 2021 р. собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) зросла на 14016,9 тис грн, тобто на 122,05 % порівняно із рівнем собівартості у 2020 р. і склала 25501,4 тис грн. У 2022 р. собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) зменшилася на 5008,9 тис грн порівняно з рівнем собівартості реалізованої продукції у 2021 р; скорочення витрат склало 19,64 %.

Обсяги чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» та собівартості реалізованої продукції за 2020-2022 рр. відображено на рисунках 2.1 і 2.2.

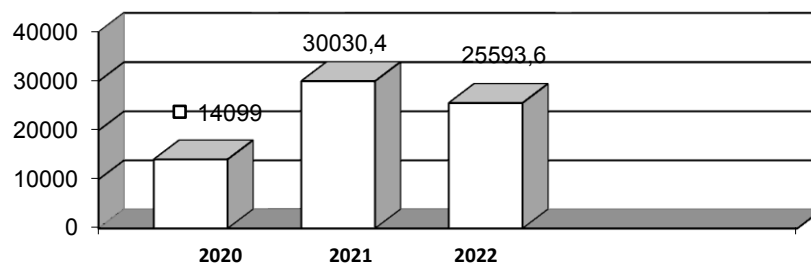


Рисунок 2.1 – Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр., тис грн.

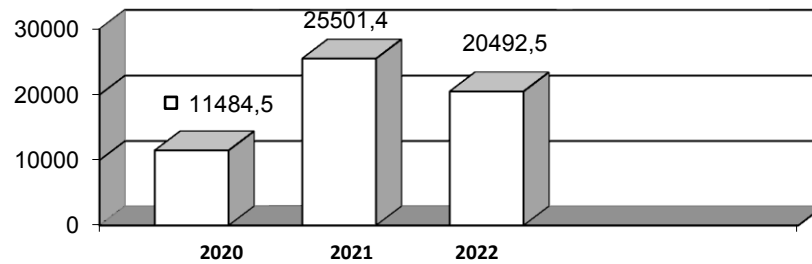


Рисунок 2.2 – Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр., тис грн

Ефективне управління витратами будь-кого підприємства є надзвичайно важливим. Собівартість продукції (товарів, робіт, послуг) комплексно уособлює рівень використання усіх ресурсів ТОВ «Західна пакувальна група», відображає рівень використання його потенціалу. Від ефективності управління витратами залежать результати діяльності ТОВ «Західна пакувальна група», його фінансовий стан.

За результатами проходження переддипломної практики відзначаємо, що значну частку витрат ТОВ «Західна пакувальна група» складають «матеріальні витрати», з яких виготовляється тара. Також підприємство здійснює витрати на оплату праці та соціальні відрахування. Як бачимо з даних таблиці 2.6, витрати на оплату праці працівників ТОВ «Західна пакувальна група» є на відносно стабільному рівні, проте, варто зауважити, що при зменшенні чисельності працівників у 2021 р. фонд заробітної плати збільшився, що детальніше буде проаналізовано нижче.

Витрати на одну гривню реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» є на рівні 0,81-0,85 грн.

Аналіз витрат на одну гривню від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» представлено у таблиці 2.7, а також проілюстровано на рисунку 2.3.

Таблиця 2.7 – Витрати на одну гривню реалізованої продукції

Показник	Значення показника по роках			Відхилення, (+,-)	
	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2020-2019	2021-2020
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис грн	14099	30030,4	25593,6	15931,40	-4436,8
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис грн	11484,5	25501,4	20492,5	14016,9	-5008,9
3. Витрати на одну грн реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), грн	0,81	0,85	0,80	0,04	-0,05

Найвищий рівень витрат на одну гривню від реалізації був у 2021 р. – 0,85 грн, а в 2022 р. при скороченні доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група», але ще більшому скороченні умовно постійних витрат підприємства витрати на одну гривню від реалізації зменшилися до 0,8 грн.

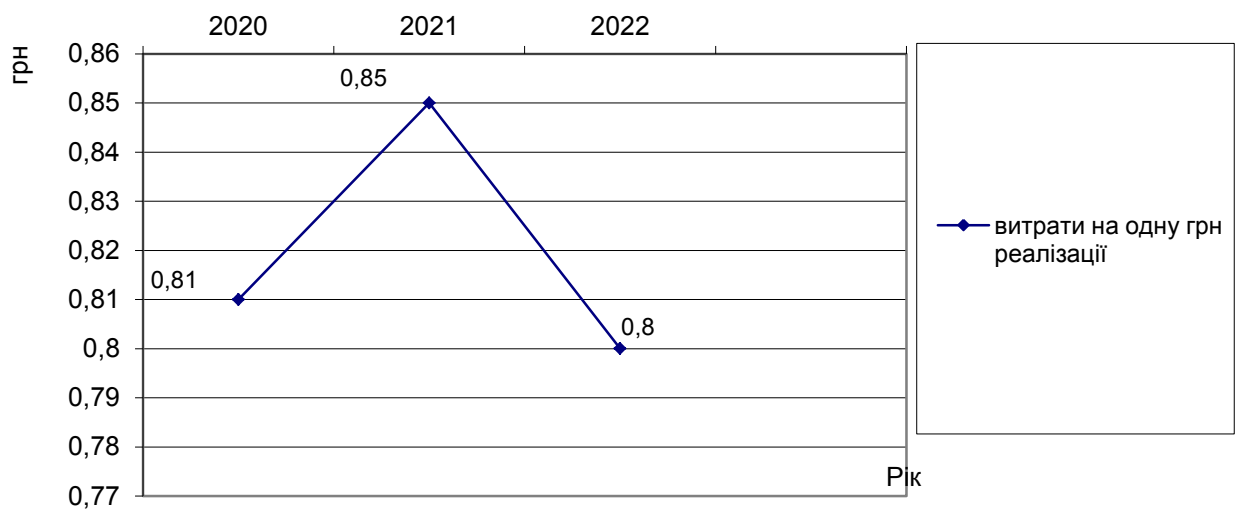


Рисунок 2.3 – Витрати на одну гривню реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр., грн

У діяльності суб'єктів бізнесу важливе значення мають засоби виробництва. Від рівня забезпеченості суб'єктів бізнесу технікою, технологіями, їх структури і ефективності використання значною мірою залежать кінцеві результати їх функціонування.

У ТОВ «Західна пакувальна група» середньорічна вартість основних засобів у 2021 р. зросла на 1139,55 тис грн (на 16,55 %) відносно їх вартості у 2020 р. У 2022 р. приріст середньорічної вартості основних засобів відносно рівня 2021 р. був не суттєвим; в абсолютному еквіваленті становив 10,65 тис грн, у відносному – 0,13 %.

У таблиці 2.8 відображені розрахунки показників ефективності використання основних засобів, а також динаміку фондівдачі основних засобів ілюструє рисунок 2.4.

Таблиця 2.8 – Показники ефективності використання основних засобів

Показники	Значення показника по роках			Відхилення, (+,-)		Динаміка, %	
	2020 р	2021 р	2022 р.	2021-2020	2022-2021	2021/2020	2022/2021
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис грн	14099	30030,4	25593,6	15931,40	-4436,8	213,00	85,23
2. Середньо-облікова чисельність працюючих, осіб	7	6	6	-1	-	85,71	100,00
3. Середньорічна вартість основних засобів, тис грн	6887,1	8026,65	8037,3	1139,55	10,65	116,55	100,13
4. Фондовіддача, грн	2,05	3,74	3,18	1,69	-0,56	182,44	85,03
5. Фондомісткість, грн	0,488	0,267	0,314	-0,221	0,047	54,71	117,60
6. Фондозброєність, тис грн / особу	983,87	1337,78	1339,55	353,91	1,77	135,97	100,13

Ефективність використання основних засобів показує фондovіддача. Фондовіддача основних засобів ТОВ «Західна пакувальна група» при зростанні доходу від реалізації і при зростанні середньорічної вартості основних засобів у 2021 р. зросла на 82,44 % відносно показника 2020 р., але у 2022 р. рівень фондovіддачі знизився на 14,97 % здебільшого через зменшення доходу від реалізації при несуттєвій різниці у вартості основних засобів.

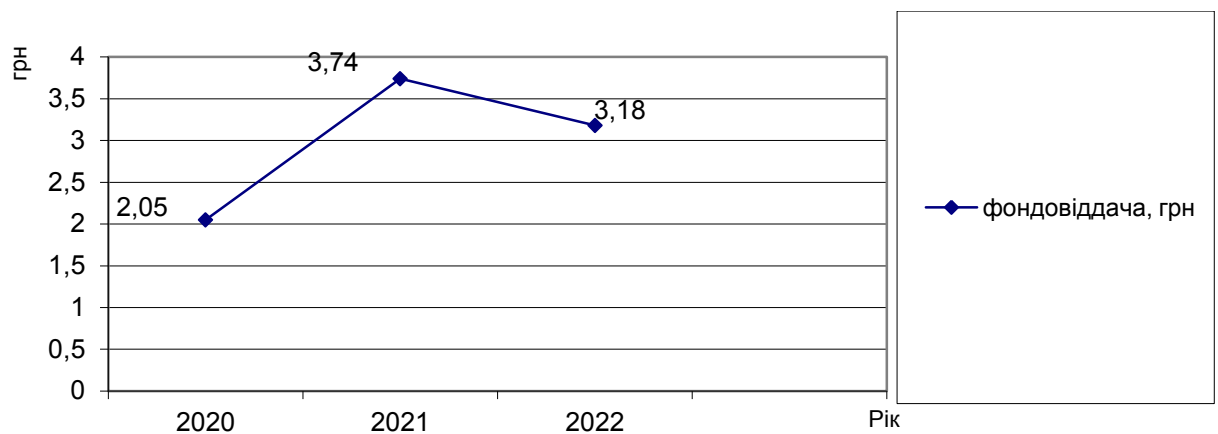


Рисунок 2.4 – Фондовіддача основних засобів
ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр.

Нижче представимо факторний аналіз фондovіддачі основних засобів ТОВ «Західна пакувальна група».

1. Розраховуємо вплив фондovіддачі ТОВ «Західна пакувальна група» на дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$2021 \text{ рік: } (3,7414 - 2,0472) \times 6887,1 = 11668,0 \text{ тис грн.}$$

$$2022 \text{ рік: } (3,1844 - 3,7414) \times 8026,65 = -4470,8 \text{ тис грн.}$$

2. Розраховуємо вплив вартості основних засобів ТОВ «Західна пакувальна група» на дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$2021 \text{ рік: } (8026,65 - 6887,1) \times 3,7414 = 4263,5 \text{ тис грн.}$$

$$2022 \text{ рік: } (8037,3 - 8026,65) \times 3,1844 = 34,0 \text{ тис грн.}$$

3. Розраховуємо загальний вплив факторів:

$$2021 \text{ рік: } 11668,0 + 4263,4 = 15931,4 \text{ тис грн.}$$

2022 рік: $-4470,8 + 34,0 = -4436,8$ тис грн.

Отже, факторний аналіз показав, що у 2021 р. збільшення фондівіддачі обумовило збільшення доходу від реалізації продукції ТОВ «Західна пакувальна група» на 11668,0 тис грн; зростання вартості основних засобів ТОВ «Західна пакувальна група» призвело до зростання доходу від реалізації продукції на 4263,4 тис грн. Сумарний вплив чинників обумовив зростання доходу від реалізації продукції ТОВ «Західна пакувальна група» у 2021 р. на 15931,4 тис грн відносно показника 2020 р.

У 2022 р. відзначаємо, що зменшення фондівіддачі основних засобів призвело до зменшення доходу від реалізації продукції на 4470,8 тис грн; а зростання вартості основних засобів призвело до зростання доходу від реалізації продукції на 34,0 тис грн. Сумарний вплив чинників обумовив зменшення доходу від реалізації продукції ТОВ «Західна пакувальна група» на 4436,8 тис грн у 2022 р. відносно рівня доходу підприємства у 2021 р.

Відзначаємо, що фондомісткість як обернений показник до фондівіддачі демонструє зворотню динаміку по роках дослідження.

Вартість основних засобів підприємства у розрахунку на одного працівника показує фондоозброєність. У 2020 р. фондоозброєність ТОВ «Західна пакувальна група» становила 983,87 тис грн на особу. У 2021 р. фондоозброєність працівників підприємства зросла на 353,91 тис грн на особу відносно рівня фондоозброєності у 2020 р. і склала 1337,78 тис грн на особу. У 2022 р. фондоозброєність працівників ТОВ «Західна пакувальна група» зросла ще на 1,77 тис грн на особу (був незначний приріст фондоозброєності – 0,13 % відносно показника 2021 р.). Зростання фондоозброєності працівників ТОВ «Західна пакувальна група» обумовлене скороченням чисельності працівників у 2021 р. та зростанням вартості основних засобів у 2021 р. та у 2022 р.

Фондоозброєність працівників ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр. проілюстрована на рисунку 2.5.

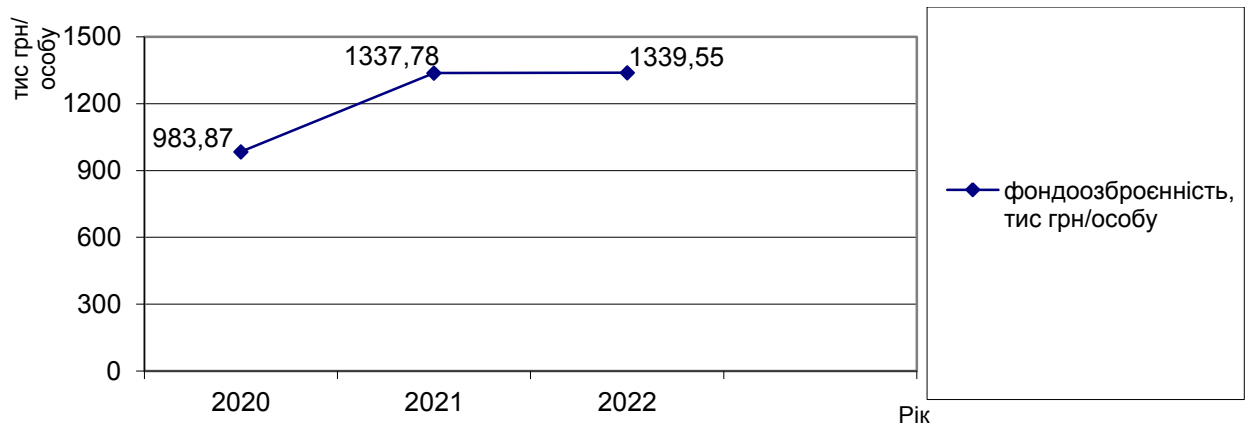


Рисунок 2.5– Фондоозброєність працівників
ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр.

Кінцевий результат роботи ТОВ «Західна пакувальна група» оцінюємо рівнем ефективності – обсягом одержаного прибутку в абсолютному вимірі та відносним показником ефективності діяльності – рентабельністю.

Прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» впродовж усіх років дослідження зростає, тобто відзначаємо позитивну динаміку. Прибуток підприємства є абсолютним показником ефективності діяльності суб'єкта бізнесу.

Прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Західна пакувальна група» за 2020-2022 рр. представимо на рисунку 2.6.

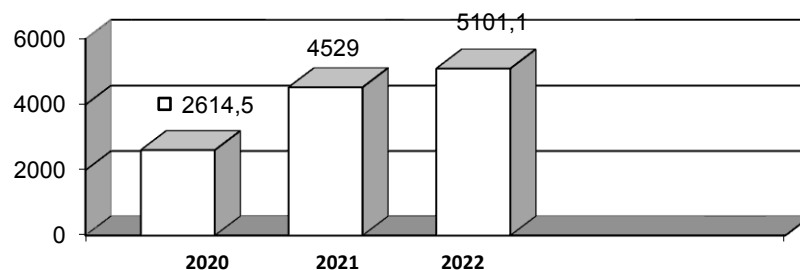


Рисунок 2.6 – Прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр., тис грн

Для більш повної оцінки роботи ТОВ «Західна пакувальна група» проаналізуємо відносний показник ефективності діяльності – рентабельність. Розрізняють такі види рентабельності: рентабельність доходу від реалізації / рентабельність продажів, який показує, скільки прибутку припадає на одну гривню від реалізації продукції; рентабельність витрат / реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Діяльність ТОВ «Західна пакувальна група» є рентабельною.

За розрахунками, які представлені у таблиці 2.6 відзначаємо, що рентабельність доходу ТОВ «Західна пакувальна група» у 2021 р. дещо зменшилася (на 3,46 % відносно рівня рентабельності у 2020 р.); у 2022 р. – зросла на 4,85 % відносно значення 2021 р. та склала 19,93 %. Відзначаємо досить високий рівень рентабельності доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства в усі роки дослідження. Показник – рентабельність витрат демонструє таку ж динаміку по роках дослідження при відповідних значеннях прибутку від реалізації та собівартості від реалізації. Рівень рентабельності візуально ілюструє рисунок 2.7.

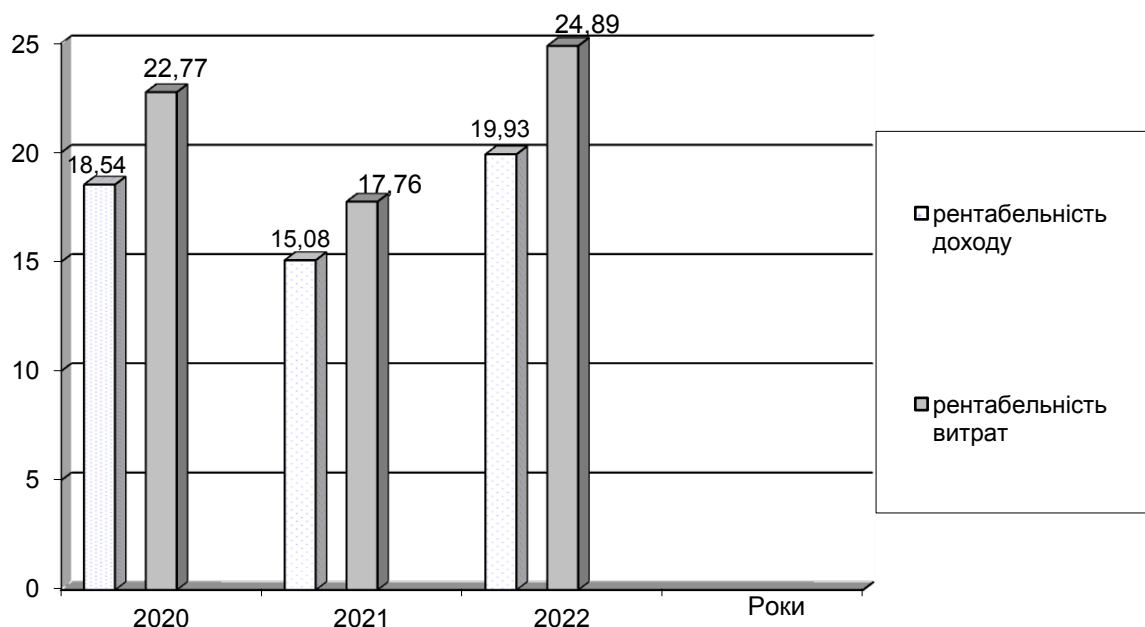


Рисунок 2.8 – Рентабельність ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр., %

Отже, відзначаємо ефективну роботу ТОВ «Західна пакувальна група», тобто підприємство є прибутковим за абсолютним показником – прибутком і рентабельним за відносним показником ефективності діяльності.

Нижче представимо аналіз діяльності ТОВ «Західна пакувальна група» в контексті його виходу на чистий прибуток (таблиця 2.9).

Таблиця 2.9 – Формування чистого прибутку ТОВ «Західна пакувальна група»

Показник	Значення показника по роках, тис грн			Відхилення, (+,-)	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	14099,0	30030,4	25593,6	15931,4	-4436,8
Інші операційні доходи	468,0	660,7	728,5	192,7	67,8
Інші доходи	-	-	-	-	-
Разом доходи	14567,0	30691,1	26322,1	16124,1	-4369,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	11484,5	25501,4	20492,5	14016,9	-5008,9
Інші операційні витрати	2123,7	3411,5	3497,4	1287,8	85,9
Інші витрати	-	-	-	-	-
Разом витрати	13608,2	28912,9	23989,9	15304,7	-4923,0
Фінансовий результат до оподаткування	958,8	1778,2	2332,2	819,4	554,0
Податок на прибуток	172,6	320,1	419,8	147,5	99,7
Чистий прибуток (збиток)	786,2	1458,1	1912,4	671,9	454,3

Як бачимо, за результатами звіту про фінансові результати ТОВ «Західна пакувальна група» отримувало й інші операційні доходи, які з року в рік зростали.

До інших операційних доходів відносяться доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій); доходи від операційної оренди активів; доходи від реалізації іноземної валюти; доходи від операційної курсової різниці за операціями в іноземній валюті; отримані суми штрафів, пені, неустойок та ін.. У 2021 р. їх розмір зріс на 192,7 тис грн відносно обсягів таких доходів у 2020 р., а в 2022 р. приріст інших операційних доходів склав 67,8 тис грн до рівня 2021 р.

Щодо динаміки інших операційних витрат ТОВ «Західна пакувальна група» відзначаємо, що у 2021 р. вони зросли на 1287,8 тис грн відносно таких витрат підприємства у 2020 р., а у 2022 р. їх розмір суттєво не змінився (збільшився на 85,9 тис грн.) відносно їх рівня у 2022 р.

До інших витрат операційної діяльності ТОВ «Західна пакувальна група» належать витрати на дослідження й розробки; втрати від знецінення запасів; собівартість реалізованих виробничих запасів; брак та втрати від псування сировини та матеріалів; визнані штрафи, пені та неустойки; втрати від операційної курсової різниці; витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення; інші витрати операційної діяльності підприємства.

Аналізуючи дані таблиці 2.9 бачимо, що у ТОВ «Західна пакувальна група» впродовж років дослідження чистий прибуток зростав із року в рік, попри те, що дохід від реалізації продукції у 2022 р. зменшився відносно рівня 2021 р.; проте, зросли інші операційні доходи і собівартість реалізованої продукції в розрахунку на одиницю продукції була меншою.

Розмір чистого прибутку ТОВ «Західна пакувальна група» проілюстровано на рисунку 2.9.

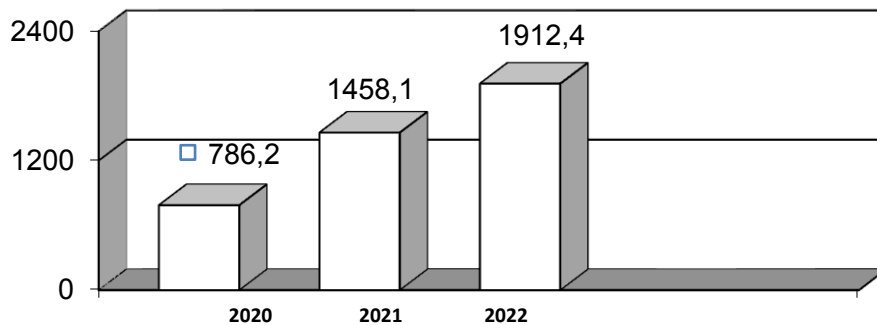


Рисунок 2.9 – Чистий прибуток ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр., тис грн.

Важливою умовою діяльності суб'єктів бізнесу є їх стабільний фінансовий стан від якого залежить своєчасність і повнота погашення зобов'язань суб'єкта щодо оплати праці, розрахунків з постачальниками та банками.

2.3 Аналіз фінансового стану ТОВ «Західна пакувальна група»

Для оцінювання фінансового стану підприємства необхідно проаналізувати склад і динаміку дебіторської та кредиторської заборгованості, структуру активу та пасиву балансу, показники платоспроможності підприємства.

Склад і динаміку дебіторської заборгованості ТОВ «Західна пакувальна група» у 2022 р. представлено у таблиці 2.10. Аналізуючи фінансовий стан ТОВ «Західна пакувальна група» можемо відзначити у розрізі усіх видів дебіторської заборгованості її скорочення. Загальна сума дебіторської заборгованості скоротилася на 3244,6 тис грн (79,49 % на кінець 2022 р. відносно рівня заборгованості на початок року).

Таблиця 2.10 – Склад і динаміка дебіторської заборгованості ТОВ «Західна пакувальна група» у 2022 р.

Показник	Сума, тис грн		Абсолютне відхилення, (+, -)	Динаміка, %
	на початок року	на кінець року		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	2710,9	795,8	-1915,1	29,36
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	18,2	-	-18,2	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1352,9	41,6	-1311,3	3,07
Всього	4082,0	837,4	-3244,6	20,51

Поточна кредиторська заборгованість ТОВ «Західна пакувальна група» відображена у таблиці 2.11.

Тенденції у розрізі видів кредиторських зобов'язань різні. Зокрема, поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями за продукцію, товари, роботи, послуги на кінець 2022 р. зросла на 8,30 %; також зросла на кінець року поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (у вигляді податку з прибутку). Інші поточні зобов'язання на кінець 2022 р. дещо скоротилися (на 8,4 % відносно їх рівня на початок 2022 р.). Короткострокові кредити банку на кінець 2022 р. були погашені. У цілому, сума усіх поточних зобов'язань зменшилася на кінець 2022 р. на 13,04 %. Довгострокових кредиторських зобов'язань ТОВ «Західна пакувальна група» не має.

Зіставляючи суми дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Західна пакувальна група» бачимо на початок та на кінець 2022 р. перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською. Таке

перевищення кредиторської заборгованості відносно дебіторської може свідчити про предоплату продукції, яка буде реалізована.

Таблиця 2.11 – Склад і динаміка кредиторської заборгованості у 2022 р.

Показник	Сума, тис грн		Абсолютне відхилення, (+, -)	Динаміка, %
	на початок року	на кінець року		
Короткострокові кредити банків	1083,3	-	-1083,3	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями:				
- за продукцію, товари, роботи, послуги	3570,4	3866,7	296,3	108,30
- за розрахунками з бюджетом	320,1	422,7	102,6	132,05
- за розрахунками із страхування	-	-	-	-
- за розрахунками з оплати праці	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	769,8	705,1	-64,8	91,60
Усього поточні зобов'язання і забезпечення	5743,6	4994,5	-749,1	86,96

Коливання дебіторської та кредиторської заборгованості суб'єктів бізнесу доцільно контролювати, щоб не допускати суттєвих дисбалансів, які можуть обумовити негативні наслідки для їх фінансового стану. Якщо кредиторська заборгованість перевищує дебіторську, то підприємство може залучати в оборот засобів більше, ніж відволікати з обороту, хоча бухгалтерський підхід передбачає доцільність погашення кредиторської заборгованості незалежно від стану дебіторської заборгованості.

Для оцінювання рівня ліквідності ТОВ «Західна пакувальна група» необхідно провести аналіз ліквідності балансу. Активи та пасиви ТОВ «Західна пакувальна група» у розрізі груп представлено у таблицях 2.12 і 2.13.

Таблиця 2.12 – Актив балансу ТОВ «Західна пакувальна група» у 2022 р.

Актив	Балансова вартість, тис грн			Структура, % до балансу		
	на початок року	на кінець року	відхилен ня, (+,-)	на почат ок року	на кінець року	відхилен ня, (+,-)
A1 – високоліквідні активи (кошти й поточні фінансові інвестиції)	36,3	71,8	35,5	0,24	0,45	0,21
A2 – швидколіквідні активи (дебіторська заборгованість)	4082,0	837,4	-3244,6	27,75	5,28	-22,45
A3 – повільноліквідні активи (запаси, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів)	5055,9	10248,6	5192,7	34,37	64,56	30,19
A4 – важколіквідні активи (необоротні активи)	5536,9	4716,6	-820,3	37,64	29,71	-7,93
Баланс	14711,1	15874,4	1163,3	100	100	-

Таблиця 2.13 – Пасив балансу ТОВ «Західна пакувальна група» у 2022 р.

Пасив	Балансова вартість, тис грн			Структура, %		
	на початок року	на кінець року	відхилення (+,-)	на початок року	на кінець року	відхилення (+,-)
П1 – найтерміновіші пасиви (поточна кредиторська заборгованість)	1089,9	1127,8	37,9	7,41	7,10	37,9
П2 – короткострокові пасиви (короткострокові кредити банків)	4653,7	3866,7	-787,0	31,63	24,36	-7,27
П3 – довгострокові пасиви (довгострокові зобов'язання і забезпечення)	-	-	-	-	-	-
П4 – постійні пасиви (власний капітал, поточні забезпечення)	8967,5	10879,9	1912,4	60,96	68,54	7,58
Баланс	14711,1	15874,4	1163,3	100	100	-

Для визначення ліквідності балансу ТОВ «Західна пакувальна група» необхідно порівняти групи активів і пасивів балансу. Баланс ТОВ «Західна пакувальна група» буде абсолютно ліквідним за таких умов: $A1 \geq P1$; $A2 \geq P2$; $A3 \geq P3$; $A4 \leq P4$.

Оскільки $A4 \leq P4$, це свідчить, що у ТОВ «Західна пакувальна група» є власний оборотний капітал.

Оскільки у ТОВ «Західна пакувальна група» співвідношення $A1 \geq P1$ та $A2 \geq P2$ не витримуються, то це свідчить, що поточні зобов'язання перевищують поточні активи.

У ТОВ «Західна пакувальна група» $A1 < P1$ на початок і на кінець 2022 р., тобто високоліквідні активи (A1) не покривають найтерміновіші пасиви (P1). Відсутність у достатній мірі засобів по групі активів (A1) не компенсується надлишком у іншій групі ТОВ «Західна пакувальна група» (наприклад, групи активів (A2), адже у реальній ситуації менш ліквідні активи не можуть замінити більш ліквідні. Також у ТОВ «Західна пакувальна група» $A2 < P2$ на кінець 2022 р., тобто також відповідна група активів не покриває короткострокові пасиви.

Тобто, можна констатувати про певні порушення умов фінансової стійкості ТОВ «Західна пакувальна група».

Ліквідність ТОВ «Західна пакувальна група» визначається шляхом розрахунку фінансових коефіцієнтів. Результати розрахунків коефіцієнтів представимо у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 – Показники платоспроможності ТОВ «Західна пакувальна група»

Коефіцієнт	Нормативне значення (діапазон)	Значення коефіцієнтів	
		На початок 2022 року	На кінець 2022 року
Покриття (дані балансу: рядок 1195 / рядок 1695 балансу)	1-2	1,597	2,23
Швидкої ліквідності (дані балансу: рядок (1195-1100) / рядок 1695)	0,6-1	0,717	0,241
Абсолютної ліквідності (дані балансу: рядок 1160+1165 / рядок 1695)	0,2-0,6	0,006	0,014

Коефіцієнт покриття на підприємствах різних галузей може бути у різних числових інтервалах. На підприємствах з великим обсягом запасів і незавершеного виробництва відносно велика тривалість виробничого циклу даний коефіцієнт зазвичай вищий, його значення може перевищувати зазначене нормативне. Констатуємо, що у ТОВ «Західна пакувальна група» на початок 2022 р. значення коефіцієнта покриття знаходиться в нормативних межах, а на кінець 2022 р. – є певне перевищення нормативного значення коефіцієнта покриття, проте, умова стабільності дотримується.

Коефіцієнт швидкої ліквідності є індикатором спроможності погасити поточні зобов'язання під час виникнення критичної ситуації. При порівнянні з нормативними значеннями коефіцієнтів необхідно враховувати також особливості галузей діяльності. Немає єдиної думки щодо його нормативних значень. Надто високе значення (перевищення коефіцієнта за одиницю) сигналізує про неефективне управління вільними готівковими коштами, адже кошти повинні бути в обігу, працювати. Низьке значення коефіцієнта абсолютної ліквідності (нижче 0,2) є свідченням проблем з управлінням дебіторською заборгованістю, свідченням недостатності поточних (оборотних) активів. Щодо ТОВ «Західна пакувальна група» відзначаємо погіршення абсолютної ліквідності станом на кінець 2022 р.

Щодо абсолютної ліквідності, то розрахунки відповідного коефіцієнта свідчать, що вона не забезпечена ТОВ «Західна пакувальна група», адже коефіцієнти абсолютної ліквідності на початок та на кінець 2022 р. є значно нижчими за нормативні значення.

Результати аналізу є основою для прийняття рішень щодо вдосконалення діяльності ТОВ «Західна пакувальна група».

3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТОВ «ЗАХІДНА ПАКУВАЛЬНА ГРУПА»

3.1 Прогнозування фінансово-економічних результатів діяльності ТОВ «Західна пакувальна група»

Спрогнозувати загрози для підприємства можна до появи суттєвих проблем. Причинами загроз погіршення фінансового стану будь-якого підприємства можуть бути як зовнішні чинники, так і внутрішні.

Методика Альтмана дозволяє розпізнати потенційні загрози для підприємства. Індекс Альтмана представляє собою показники, що характеризують економічний потенціал підприємства і результати роботи підприємства.

Узагальнюючий розрахований показник Альтмана може бути в певних межах $[-14,+22]$. Якщо індекс більший 3,0, то суб'єкти бізнесу характеризуються як фінансово стійкі; якщо значення індекса Альтмана в діапазоні 2,71-2,99, то імовірність банкрутства оцінюється на рівні 15-20 %; значення індекса Альтмана у діапазоні 1,81-2,7 свідчить про високу ймовірність настання банкрутства (така ймовірність на рівні 40-50 %); якщо індекс Альтмана менший значення 1,8, то такі суб'єкти бізнесу є фінансово нестійкі (загрози настання банкрутства складає понад 80 %).

Індекс Альтмана розраховується за формулою:

$$Z = 1,2K1 + 1,4K2 + 3,3K3 + 0,6K4 + K5 \quad (3.1)$$

де, $K1$ – відношення оборотного капіталу до суми активів;

$K2$ – відношення прибутку від реалізації до суми активів;

$K3$ – відношення операційного прибутку до суми активів;

$K4$ – відношення ринкової вартості акцій до заборгованості підприємства;

$K5$ – відношення виручки від реалізації до суми активів.

Показники ТОВ «Західна пакувальна група» для розрахунку індексу Альтмана представимо у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Вихідні дані ТОВ «Західна пакувальна група» для розрахунку індекса Альтмана

Показники	Значення показників, тис грн		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	14099,0	30030,4	25593,6
2. Оборотні активи	4093,6	9174,2	11157,8
3. Сума активів (необоротні і оборотні)	10529,5	14711,1	15874,4
4. Прибуток від реалізації	2614,5	4529,0	5101,1
5. Операційний прибуток	958,8	1778,2	2332,2
6. Ринкова вартість акцій	-	-	-
7. Заборгованість	3020,1	5743,6	4994,5

Результати розрахунків індекса Альтмана за показниками 2020-2022 рр. представимо у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Розрахунки індекса Альтмана

Показник	Значення показника по роках		
	2020	2021	2022
K1 – відношення оборотного капіталу до суми активів	0,389	0,624	0,703
K2 – відношення прибутку від реалізації до суми активів	0,248	0,308	0,321
K3 – відношення операційного прибутку до суми активів	0,091	0,121	0,147
K4 – відношення ринкової вартості акцій до заборгованості підприємства	-	-	-
K5 – відношення виручки від реалізації до суми активів	1,339	2,041	1,612
Z = 1,2K1 + 1,4K2 + 3,3K3 + 0,6K4 + K5	2,45	3,62	3,39

Результати розрахунків індекса Альтмана свідчать, що ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр. перебуває у зоні відносної фінансової стійкості, тим більше, що у 2021-2022 рр. значення коефіцієнтів покращилися відносно коефіцієнта у 2020 р.

У цілому, за результатами розрахунків відзначаємо, що ТОВ «Західна пакувальна група» необхідно превентивно реалізовувати систему заходів щодо забезпечення належного рівня фінансового стану та унеможливлення банкрутства у складних умовах сьогоденних викликів та ризиків.

3.2 Обґрунтування умов та завдань системи управління інноваційним розвитком ТОВ «Західна пакувальна група»

Для забезпечення інноваційного розвитку суб'єкта бізнесу важливим є сприятливе макроекономічне середовище, створені на державному рівні умови для інноваційного розвитку, а також ефективно сформована внутрішня система.

Інвестиційно-інноваційна політика держави має бути спрямована на створення максимально сприятливих умов для здійснення інноваційної діяльності суб'єктами бізнесу.

Створення таких сприятливих умов обумовить:

- активізацію інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктами бізнесу;
- збільшення частки в Україні високотехнологічних виробництв і як наслідок, збільшення частки високотехнологічного експорту; зменшення частки імпорту, заміну частки імпорту товарами, продукцією власного / вітчизняного виробництва;

- макроекономічні ефекти; підвищення ефективності діяльності в галузевому розрізі при високій інвестиційно-інноваційній активності підприємств відповідної галузі, економічне зростання в цілому по країні.

У той же час варто зазначити про обмежуючі аспекти, які стримують інноваційний розвиток. До таких обмежень відносяться існуючі у країні матеріально-технічні ресурси, існуючий науково-технічний потенціал, інтелектуальний капітал, існуючі інвестиційні можливості в рамках країни для реалізації проєктів без зовнішніх запозичень тощо. Оцінку таких можливостей ілюструють матеріали першого розділу в частині визначених позицій України у розрізі складових інноваційного розвитку відносно інших країн світу.

Спектр завдання, які необхідно здійснити на макрорівні щодо створення умов для інноваційного розвитку представимо на рисунку 3.1.

ЗАВДАННЯ МАКРОРІВНЯ ЩОДО СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	→	Формування державної інноваційної політики
	→	Визначення пріоритетних напрямів інноваційного розвитку в галузевому та регіональному вимірах
	→	Формування національної стратегії інноваційного розвитку; формування регіональних та галузевих стратегій інноваційного розвитку
	→	Розробка державних програм інноваційного розвитку за сферами та видами економічної діяльності
	→	Створення сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату; середовища для розвитку бізнесу, для національної економіки загалом
	→	Підвищення рівня інноваційної активності, інноваційного потенціалу сфер економіки, регіонів, країни

Рисунок 3.1 – Завдання державного рівня щодо створення умов для інноваційного розвитку, сформовано автором.

Надзвичайно важливе значення має система механізмів і технологій, які доцільно реалізовувати для інноваційного розвитку; система заходів та засобів, які мають бути реалізовані на державному рівні для забезпечення умов інноваційного розвитку для суб'єктів бізнесу (рисунок 3.2).

СИСТЕМА ЗАХОДІВ, ЗАСОБІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	→	Законодавче забезпечення інвестиційно-інноваційних процесів; у т.ч. врегулювання системи захисту інтелектуальної власності
	→	Створення рівних умов функціонування для усіх учасників інвестиційно-інноваційних процесів
	→	Впровадження управлінських та організаційних інновацій для розвитку сучасних виробництв
	→	Сприяння міжнародному трансферту технологій
	→	Спрямування державних фінансів за пріоритетними напрямками інноваційного розвитку
	→	Стимулювання фінансування модернізаційних, ресурсозберігаючих тощо проектів вітчизняними та іноземними інвесторами
	→	Розвиток механізмів щодо використання сучасних технологій залучення приватних фінансових ресурсів на реалізацію програм розвитку
	→	Розвиток національної венчурної індустрії, запровадження фінансових стимулів для інвестування до венчурних фондів, розвиток венчурної та інноваційної інфраструктури тощо
	→	Розвиток державно-приватного партнерства для залучення інвестицій в інновації
	→	Створення системи державних гарантій для інвестування у крупні інноваційні виробничо-інфраструктурні проекти
	→	Вдосконалення фінансової інфраструктури, умов функціонування страхового та фондового ринку

Рисунок 3.2 – Система заходів, засобів та інструментів, які необхідно реалізовувати на державному рівні для активізації інноваційної діяльності, сформовано автором.

Реалізація визначених завдань, системи заходів та засобів обумовить бажані результати щодо створення сприятливого середовища для спрямування інвестицій в інновації, умов для впровадження сучасних технологій, зростання продуктивності праці та конкурентоспроможності.

Суб'єкти бізнесу в свою чергу також повинні реалізовувати на своєму рівні спектр завдань щодо забезпечення інноваційного розвитку, реалізуючи систему заходів та засобів, які необхідно реалізовувати на макрорівні.

Тобто, ТОВ «Західна пакувальна група» необхідно:

- розробити стратегію інноваційного розвитку;
- програми інноваційних проєктів;
- посилювати інноваційний потенціал підприємства через підвищення кваліфікації працівників підприємства, через впровадження більш сучасної техніки та технологій.

3.3 Обґрунтування доцільності придбання порталльної машини термічної різки металу «PIERCE CONTROL AUTOMATION»

Посиленню інноваційного характеру розвитку ТОВ «Західна пакувальна група» сприятиме розширення спектру діяльності шляхом використання інноваційної техніки та технологій.

Серед прогресивних технічних засобів роботи з металом є портална машини термічної різки металу «PIERCE CONTROL AUTOMATION». Для розгляду потенційних можливостей її придбання для функціонування у ТОВ «Західна пакувальна група» представимо комплекс розрахунків щодо собівартості роботи даної машини та потенційної її ефективності.

Розрахунок собівартості роботи на порталних машинах термічної різки металу «PIERCE CONTROL AUTOMATION» плазмового та киснево-пропанового методу проведемо в євро, оскільки маючи вартість даного

обладнання в євро та відповідні розрахунки в даній грошовій одиниці зможемо в будь-який момент часу при курсі євро до гривні на відповідну дату, зможемо отримати відповідний еквівалент у національній грошовій одиниці – гривні.

Для визначення витрат приймаємо за основу розрахункову одиницю – хвилину роботи при кисневій і плазмовій різці металу.

Обираємо машину класу «professional», плазма: Hypertherm –HPR 130.

- 1) Робоча площа порізки: 2,1 x 6,0 м.
- 2) Порізка плазмою: 0,8-25 мм (всі метали, включаючи нержавіючу сталь).
- 3) Порізка газом (кисень + пропан): 10-200 мм (чорний прокат, низковуглеводний).
- 4) Кількість суппортів: 2 (1 – газ, 1 – плазма).
- 5) Обладнання: підтримка постійної висоти різача на над листом.
- 6) Розкрійний стіл із системою відбору газу (аспірація): 2,6 x 8,1 м.
- 7) ЧПУ с сенсорним екраном «PIERCE – 15».
- 8) Швидкість порізки: 50-12000 мм/хв.
- 9) Програма порізки: «ІНТЕХ – РОЗКРІЙ».
- 10) Набір витратних елементів: (сопла – електроди) на будь-яку товщину металу.

Вартість машини портальної машини термічної різки металу «PIERCE CONTROL AUTOMATION» складає 114000 євро.

Розрахунок проведемо при умови окупності обладнання за 36 місяців.

Дане обладнання може бути куплене за власні кошти або в кредит. Проведемо розрахунки за умови покупки в кредит, які покажуть ефективність даного обладнання навіть за умови повернення кредиту та процентів.

Портальна машина ТРМ – 114 000,00 євро.

Компресор винтовий – 5000,00 євро.

Осушувач повітря – 1000,00 євро.

Всього – 120000,00 євро.

Виходячи із 22 робочих днів в місяць, при 8-ми годинному робочому дні закладемо амортизацію обладнання – 3334 євро за місяць, 151 євро за день, 0,31 євро за хвилину.

Це найбільш дороговартісна складова вартості порізки до моменту закінчення терміну амортизації.

Розрахунки витрат на оплату праці представимо в таблиці 3.3, заклавши достойні розміри оплати праці.

Пропонуємо закласти високий рівень оплати праці працівників, які будуть працювати на даному обладнанні.

Кількість працівників, які будуть виконувати роботи на даному обладнанні може бути 3 особи, яких можна додатково прийняти на роботу, попередньо організувавши відповідне замовлення. Оплату праці передбачаємо на рівні 2400 євро для цих працівників разом із податком на їх заробітну плату. Отже, витрати на оплату праці складуть 2400,00 євро за місяць, 109 євро за один день, 0,22 євро за хвилину.

Проценти по кредиту / лізингу (за умови, що 80% вартості взято в кредит / лізинг):

25% – річних (із розрахунку 83200,00 євро – лізинг).

1-й рік: 20800,00 євро;

2-й рік 14000,00 євро;

3-й рік – 7000,00 євро.

Всього: 41800,00 євро.

Пропонуємо варіант розрахунку – найбільш дороговартісний лізинг (кредитну) схему.

Отже, із розрахунку 41800,00 євро за 36 місяців, отримуємо в місяць 1160,00 євро, 52,7 євро на день, 0,11 євро за хвилину.

Якщо обладнання буде куплено за свої кошти, то дану складову не потрібно буде фінансувати.

Передбачимо й інші витрати, які можуть мати місце, зокрема, при умові необхідності оренди приміщення $200 \text{ м}^2 \times 4,0 \text{ євро} = 800,00 \text{ євро}$.

Транспортні затрати: 300,00 євро.

Адміністративні затрати: 200,00 євро.

Господарські затрати: 100,00 євро.

Всього за місяць: 1400,00 євро, за хвилину 0,13 євро.

Всього постійних затрат за хвилину: $0,31+0,22+0,11+0,13=0,77$ євро.

Враховуючи коефіцієнт використання машини (час безпосередньої порізки) $TRM=0,6$, виходить, що вартість постійних затрат за хвилину роботи TRM складе 1,28 євро.

Тепер розраховуємо змінні витрати, які залежать від виду різки і товщини металу для різки.

Змінні витрати розраховуємо з урахуванням даних експлуатації машин: витрати газу, електроенергії, запчастин, які підлягають зносу, від товщини металу для різки.

Знаючи постійні витрати і швидкість порізки визначаємо затрати 1 метра кисневої різки.

Таблиця 3.3 – Вартість 1 метра кисневої різки

Товщина (мм)	20	30	40	50	60	90	100	120	150
Постійні затрати	1,28	1,28	1,28	1,28	1,28	1,28	1,28	1,28	1,28
Змінні затрати	0,12	0,15	0,18	0,22	0,25	0,28	0,31	0,37	0,4
Всього затрат	1,4	1,43	1,46	1,5	1,53	1,53	1,59	1,65	1,68
Швидкість порізки, м/хв	0,4	0,3	0,27	0,25	0,2	0,17	0,14	0,12	0,1
Собівартість 1 м, євро	3,50	4,77	5,41	6,00	7,65	9,00	11,36	13,75	16,80

Вартість порізки газом достатньо висока, але по причині високої вартості машини і затрат на лізинг. Проте, порізка киснем є економним

варіант для металів товщиною більше 20 мм (це видно із вартості змінних затрат). І очевидно ефективний варіант, коли вартість машини амортизована.

Вартість плазмової порізки визначається затратами на електроенергію, витратами ріжучих газів і затратами згораємих елементів.

Витрати складових – газів, сопел і електродів залежить від струму різки, кількості пропоїв і довжини / часу різки.

Розрахунок показує, що вартість одного пробою металу рівна 0,04 євро, що необхідно враховувати при кожній врізці.

Таблиця 3.4 – Вартість 1 метра плазмового розкрою

Товщина, мм	1,0	2,5	3,0	5,0	8,0	10	12	15	20
Постійні затрати	1,28	1,28	1,28	1,28	1,28	1,28	1,28	1,28	1,28
Змінні затрати	0,05	0,06	0,07	0,09	0,12	0,35	0,45	0,55	0,8
Всього затрат	1,33	1,34	1,35	1,37	1,4	1,63	1,73	1,83	2,08
Швидкість різки, м/хв	8	7	6	4,5	3,5	2,6	2,2	1,5	1
Собівартість 1 м, євро	0,17	0,19	0,23	0,30	0,40	0,63	0,79	1,22	2,08

Розрахунок показує низьку вартість порізки тонких листів (до 10 мм), і зростання вартості з збільшенням товщини прокату.

Для порізки нержавіючого листа, алюмінію і інших кольорових металів необхідно приймати підвищуючий коефіцієнт 1,2.

Отже, відносна вартість порізки плазмою значно дешевша до товщини листа 8 мм, с 10 до 15 мм різка плазмою має переваг через більш високу продуктивність (швидкість). При товщині металу 16-20 мм рекомендується переходити на різку киснево-пропановим методом (якщо різати чорну, низковуглеводневу сталь). Для різки конструкційних, легірованих,

нержавіючих видів сталі і кольорових металів найкраще підходить метод різки – плазма, для всіх листа різної товщини.

У цілому зазначимо, що для забезпечення інноваційного розвитку ТОВ «Західна пакувальна група» необхідно впроваджувати нову техніку, удосконалювати технологічні процеси, впроваджувати механізовані та автоматизовані процеси виконання робіт, використовувати передові технології, методи організації та управління діяльністю.

Запропоновані заходи щодо забезпечення інноваційного розвитку ТОВ «Західна пакувальна група» представимо в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Заходи щодо забезпечення інноваційного розвитку ТОВ «Західна пакувальна група»

Рекомендовані заходи	Методи здійснення заходів	Цілі, що досягаються	Очікуваний результат
Прогнозування фінансово-економічних результатів діяльності	Методика Альтмана	Розробка за потреби превентивних заходів на основі прогнозу	Прогноз фінансового стану. Індекс Альтмана, що свідчить про стійке фінансове становище підприємства або про знаходження в зоні ризику (загроз).
Обґрунтування умов та завдань системи управління інноваційним розвитком ТОВ «Західна пакувальна група»	Система заходів та засобів здійснення управлінських дій на різних рівнях	Досягнення цілей розвитку підприємства відповідно до сформованої стратегії, визначених програм, передбачених проєктів	Визначення цілей, постановка завдань, розробка стратегії інноваційного розвитку, розробка програм, інноваційних проєктів.
Обґрунтування доцільності придбання портальної машини термічної різки металу «PIERCE CONTROL AUTOMATION»	Придбання обладнання	Інноваційність розвитку підприємства, підвищення ефективності діяльності	Обґрунтування доцільності застосування киснево-пропанового та плазмового методу різки металу.

ВИСНОВКИ

У теоретичному розділі магістерської роботи висвітлено питання щодо суті та класифікації інновацій. Обґрунтовано значимість інновацій для суб'єктів бізнесу та для розвитку національної економіки в цілому. Представлено трактування інновацій в розрізі різних класифікаційних ознак (за типом інновацій: продуктові, процесні, організаційні, маркетингові); за ефективністю інновацій (радикальні, трансформаційні, підтримуючі, поступові, псевдо інновації). Обґрунтовано сутність інноваційної діяльності, об'єкти її здійснення та суб'єкти інноваційної діяльності. Також у теоретичному розділі магістерської роботи описано основні характеристики, які свідчать про розвиток суб'єктів господарювання на інноваційній основі. Серед перешкод для забезпечення інноваційного розвитку виокремлено стандартні характерні ознаки та специфічні, локальними. Обмеженнями для інноваційної діяльності є ресурси (природно-матеріальні, кадрові, недостатність інвестиційних ресурсів, обмеженість власних фінансових ресурсів та висока вартість кредитів та/або складність їх отримання); недостатній рівень розвитку фінансових інституцій. Також гальмує впровадження інновацій недостатньо врегульована нормативно-правова база щодо інвестиційно-інноваційної діяльності, консервативна політика стратегічних інвесторів, високі ризики впровадження інновацій. Гальмують інвестиційно-інноваційну активність суб'єктів бізнесу комерційні ризики, невпевненість у запитах споживачів та недостатній рівень їх платоспроможного попиту. Для активізації інноваційної діяльності суб'єктам бізнесу необхідно досліджувати потреби та прогнозувати тенденції розвитку ринку, володіти інтелектуально-кадровим потенціалом тощо. Важливим є покращення рівня розвитку організаційної, технологічної тощо інфраструктури для інноваційної активізації, покращення у взаємодії між

бізнесом, владою, наукою та освітою у системі забезпечення інноваційного розвитку на різних рівнях.

У магістерській роботі досліджено підходи до трактування інноваційної діяльності, еволюцію системи управління інноваціями, концепцій інноваційного розвитку, державної політики стимулювання інновацій, а також приділено увагу методикам оцінювання рівня інноваційного розвитку, які розроблені міжнародними інституціями.

В аналітичному розділі магістерської роботи проаналізовано діяльність ТОВ «Західна пакувальна група» за результатами діяльності протягом 2020-2022 рр. Чисельність працівників ТОВ «Західна пакувальна група» є незначною, у 2022 р. – 6 осіб, проте, злагоджена їх робота дає можливість досягати ефективних результатів діяльності. ТОВ «Західна пакувальна група» впродовж років дослідження є прибутковим, рівень рентабельності доходу у 2022 р. близько 20 %, що є хорошим результатом діяльності. Аналіз фінансового стану ТОВ «Західна пакувальна група» також засвідчив про певні проблеми ліквідності балансу, проте подальше прогнозування результатів діяльності не дає підстав серйозних занепокоєнь, оскільки підприємству вдається ефективно управляти ресурсами, у т.ч. фінансовими, формувати пакети замовлень та виконувати їх відповідно до взятих зобов'язань.

У проектно-рекомендаційному розділі магістерської роботи запропоновано заходи щодо забезпечення інноваційного розвитку ТОВ «Західна пакувальна група». Зокрема:

- здійснено прогноз фінансового стану ТОВ «Західна пакувальна група» на основі методики Альтмана. Результати розрахункових коефіцієнтів засвідчили, ТОВ «Західна пакувальна група» у 2020-2022 рр. перебуває у зоні відносної фінансової стійкості;

- обґрунтовано умови та завдань системи управління інноваційним розвитком ТОВ «Західна пакувальна група». Описано умови, які доцільно створити на макрорівні для забезпечення інноваційного розвитку суб'єктів

бізнесу, а також визначено спектр завдань, які необхідно здійснити на макрорівні для забезпечення інноваційного розвитку;

- проведено розрахунки, які свідчать про доцільність застосування киснево-пропанового та плазмового методу різки металу, тобто придбання порталної машини термічної різки металу «PIERCE CONTROL AUTOMATION» обумовить посилення техніко-технологічної бази функціонування ТОВ «Західна пакувальна група».

У цілому для забезпечення інноваційного розвитку ТОВ «Західна пакувальна група» рекомендовано впроваджувати нову техніку, удосконалювати технологічні процеси, механізовані та автоматизовані процеси виконання робіт, використовувати передові технології, методи організації та управління діяльністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Геєць В.М. Соціалізація, соціальні інновації та соціальна взаємодія бізнесу й держави / В.М. Геєць // Український соціум. – 2020. – № 3. (74) – С. 9-23. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/9_23_No-374_2020_ukr.pdf
2. Даниленко Ю. А. Характеристики та класифікації інновацій та інноваційного процесу / Ю. А. Даниленко // Наука та інновації. – 2018. – Т. 14, № 3. – С. 15-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scinn_2018_14_3_4
3. Диха М.В. Інвестиційно-інноваційна стратегія як взаємоузгоджена система розвитку економіки України / М.В. Диха // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2013. – № 1(39). – С. 27-32. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/2435>
4. Диха М.В. Інновації – ключовий чинник соціально-економічного розвитку країни. / М.В. Диха // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2012. – № 4(30). – С. 28-33. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/2405>
5. Диха М.В. Інноваційність як складова у системі забезпечення сталого розвитку країни / М.В. Диха // Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (15 червня 2022 р.). Берегове: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II. – 2022. – С. 426-429. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/12196>
6. Диха М.В. Інтелектуальний капітал у системі забезпечення інноваційного розвитку країни / М.В. Диха // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2019. – № 6. Т. 1. – С. 42-46. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/10-13.pdf>
7. Диха М., Диха В. Рівень інноваційності розвитку України в глобальному вимірі та окреслення його перспектив / М.В. Диха // Київський економічний науковий журнал. – 2023. – № 2. – С. 5-15. URL:

<https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-2-1> ;

<https://journals.kyumu.kyiv.ua/index.php/economy/article/view/56>

8. Законодавство України / Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua>

9. Інвестування інноваційної діяльності. Конспект лекцій: навч. посіб. для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 073 «Менеджмент», освітньої програми «Менеджмент інвестицій та інновацій» другого (магістерського) рівня вищої освіти» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. О. В. Гук. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 85 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/39750>

10. Інформація офіційного сайту Асоціації франчайзингу в Україні. URL: <https://franchising.org.ua/>

11. Інформація офіційного сайту Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

12. Інформація офіційного сайту Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>

13. Інформація офіційного сайту Оpendатабот про суб'єкти господарської діяльності. URL: <https://opendatabot.ua/c/kved/C/10.71>

14. Інформація офіційного сайту ТОВ «Західна пакувальна група» URL: <https://zpg.lviv.ua>

15. Інституційна обумовленість інноваційних процесів у промисловому розвитку України / В.М. Геєць // Економіка України. – 2014. – № 12. – С. 4-19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2014_12_2

16. Інвестування інноваційної діяльності: начальний посібник / Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. – 186 с.

17. Йохна М. А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. / М. А. Йохна, В. В. Стадник. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2005. – 400 с.

18. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник / Є.В. Мних. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 412 с.
19. Стадник В. В. Інституційні чинники в реалізації потенціалу розвитку малого підприємництва / В. В. Стадник // Концепції інституціональної економічної теорії в управлінні розвитком соціально-економічних систем: монографія; заг. ред. М. А. Йохни. – Хмельницький: ХНУ, 2007. – С. 264-307.
20. Олійник Л.В. Управління інноваційним розвитком підприємства на основі формування інноваційних програм / Л.В. Олійник // Економіка і організація управління. – 2017. – № 3 (27). – С. 51-59.
21. Федулова Л. І. Інноваційна економіка: підручник / Л. І. Федулова. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.
22. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу; [переклад: Старко В.]. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2011. 244 с.
23. Юринець З.В. Управління інноваційним розвитком: навч. посібн. / З.В. Юринець, Л.Й. Гнилянська, Р.В. Юринець. – Львів: СПОЛОМ, 2021. – 132 с. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/Upravlinnia-innovatsiynym-rozvytkom.pdf>
24. European Innovation Scoreboard. URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45940> ; <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45973>
25. The Bloomberg innovation index. URL: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/most-innovative-countries>
26. Human Development Report 2021-22. URL: <https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2021-22>
27. Global Innovation Index. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2022-enmain-report-global-innovation-index-2022-15th-edition.pdf>

28. The Global Talent Competitiveness Index. URL:
<https://www.insead.edu/sites/default/files/assets/dept/fr/gtci/GTCI-2021-Report.pdf>

29. The Global Talent Competitiveness Index. URL:
<https://www.insead.edu/sites/default/files/assets/dept/fr/gtci/GTCI-2022-report.pdf>

30. The Global Talent Competitiveness Index. URL:
<https://www.insead.edu/sites/default/files/assets/dept/globalindices/docs/GTCI-2020-report.pdf>

ДОДАТКИ